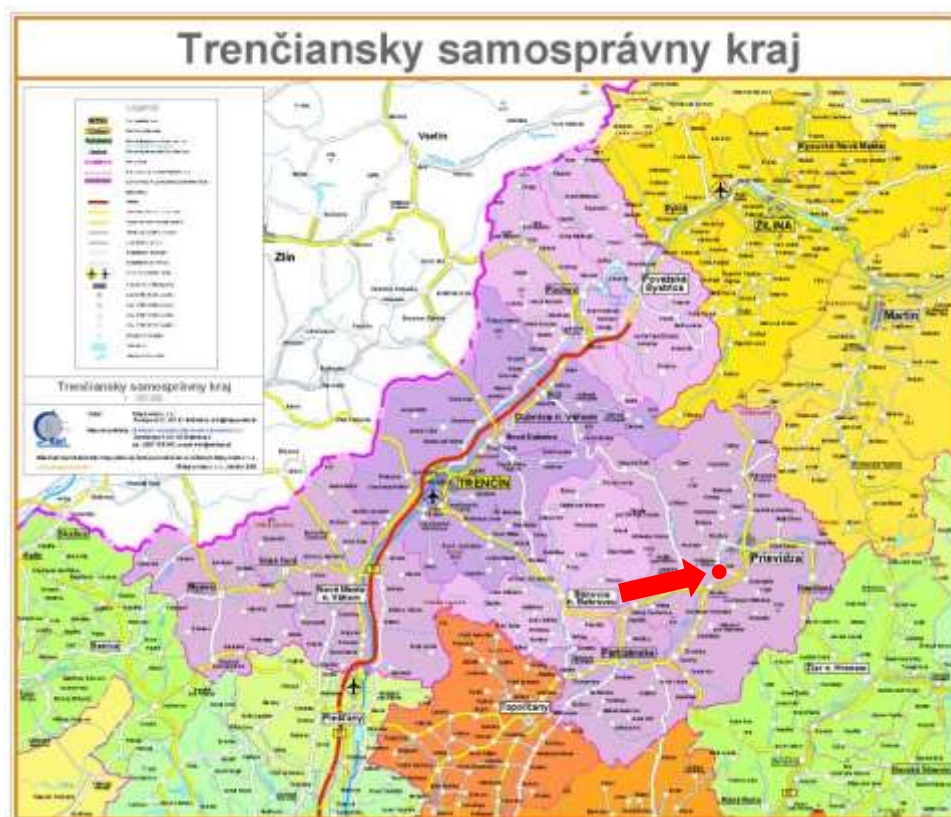

Program
hospodárskeho a
sociálneho rozvoja
obce Koš na roky
2015 – 2020

Názov	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Koš na roky 2015 - 2020
Územné vymedzenie	obec Koš
Územný plán obce schválený	áno
Dátum schválenia PHSR	14. 01. 2016, Uznesenie č. 5-1/2016
Dátum platnosti	od do 31. 12. 2020
Verzia	1.0
Publikovaný verejne	19. 05. 2016

● *Lokalizácia obce Koš*

OBSAH

ÚVOD	4
A. ANALYTICKÁ ČASŤ	7
A.I. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	7
A.I.1. Základná charakteristika obce	7
A.I.2. Prírodný a krajinný potenciál	9
A.I.3. Demografický potenciál	11
A.I.4. Trh práce	18
A.I.5. Ekonomický potenciál	21
A.I.6. Infraštruktúra a občianska vybavenosť	25
A.I.7. Domový a bytový fond	29
A.I.8. Kvalita životného prostredia	30
A.I.9. Kultúrna, športová a spolková činnosť	30
A.I.10. Analýza výsledkov hospodárenia miestnej samosprávy na ekonomický rozvoj obce	31
A.I.11. Analýza realizovaných opatrení	33
A.II. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	34
A.III. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	36
B. STRATEGICKÁ ČASŤ	40
C. PROGRAMOVÁ ČASŤ	45
D. REALIZAČNÁ ČASŤ	51
E. FINANČNÁ ČASŤ	55
E.I. INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN PHSR	55
E.II. FINANČNÁ ČASŤ	56
ZÁVER	57
PRÍLOHY	58

ÚVOD

Regionálny rozvoj Slovenska je výrazne ovplyvňovaný regionálnou politikou Európskej únie – tak po stránke legislatívnej ako aj po stránke čerpania finančných prostriedkov. Pri súčasnom prístupe k regionálnej problematike sa tak prepája regionálne, národné a nadnárodné hľadisko. Prosperita regiónov, dosahovanie ich trvalo udržateľného rozvoja a odstraňovanie regionálnych rozdielov sú považované za predpoklad prosperity celej Európskej únie.

V zmysle platnej legislatívy na podporu regionálneho rozvoja sa rozvoj obce uskutočňuje na základe Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PHSR). Obec na všestranný rozvoj svojho územia a zabezpečenia potrieb jeho obyvateľov pri výkone samosprávy vypracúva, schvaľuje a pravidelne zabezpečuje a vyhodnocuje plnenie PHSR obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobým strategickým dokumentom, spracováva sa na obdobie spravidla 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 – 14 rokov. PHSR je živý materiál – otvorený dokument – mal by sa pravidelne dopĺňať a aktualizovať podľa vopred stanovených pravidiel a reagovať tak na nové požiadavky a potreby občanov, záujmových skupín a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce. PHSR samozrejme musí rešpektovať všetky zákony, podľa ktorých postupuje samospráva a musí byť v súlade s územno-plánovacou dokumentáciou obce (ak takúto dokumentáciu má). Zároveň ako dokument regionálneho rozvoja na lokálnej úrovni, musí korešpondovať aj s programovými dokumentmi regionálneho rozvoja na národnej a regionálnej úrovni.

PHSR je pritom užitočným nástrojom nielen na koordináciu prioritných rozvojových zámerov, ale aj na získavanie prostriedkov potrebných na ich realizáciu. Aby mohla obec vstupovať do projektov financovaných z fondov Európskej únie, zo štátneho rozpočtu a iných doplnkových zdrojov, ako žiadateľ o dotáciu musí mať schválený Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja. PHSR je teda pre rozvoj obce veľmi dôležitým dokumentom i z dôvodu, že všetky investičné akcie, ktoré má v pláne obec realizovať s využitím možností čerpania nenávratných finančných prostriedkov, je potrebné doložiť aj schváleným PHSR obce.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Koš je spracovaný na programovacie obdobie 2015 – 2020. Nahrádza Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Koš na roky 2007 – 2013 a integruje sektorové strategické dokumenty obce Koš.

Spracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Koš na obdobie 2015 – 2020 bolo iniciované samosprávou. Uskutočnilo sa v období 11/2015 – 12/2015. Spracovanie dokumentu zabezpečil Obecný úrad v Koši, zhotoviteľom dokumentu bola spoločnosť - úspešný uchádzač verejnej súťaže na zhotoviteľa PHSR.

Na tvorbe rozvojového programu sa podieľal aj pracovný tím vymenovaný starostom obce Ing. Štefanom Zavadinkom ako gestorom projektu, zo zamestnancov obce a členov

obecného zastupiteľstva. Starosta a interný pracovný tím úzko spolupracovali s externým tímom zhotoviteľa dokumentu. Zoznam členov pracovných skupín je uvedený v prílohe č.1.

Metodický prístup k riešeniu programu rozvoja vychádzal z aktuálnej verzie metodickej príručky Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanej Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (MDVRR SR). Proces spracovania PHSR prebiehal v troch základných etapách:

- Príprava, zber informácií z relevantných zdrojov a analýza dát,
- Stanovenie stratégie rozvoja a formulácia akčného plánu,
- Prerokovanie (verejne aj v samospráve) a finalizácia dokumentu.

Tabuľka 1 - Zámer spracovania PHSR

Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Koš na roky 2015 - 2020
Forma spracovania	S pomocou externých odborníkov na základe verejnej súťaže – spoločnosť EMANDER, s.r.o., IČO: 45 627 207
Riadenie procesu spracovania	V zmysle platnej legislatívy na podporu regionálneho rozvoja a metodickej príručky MDVRR SR. Zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou sa uskutočnilo informovaním.
Obdobie spracovania	11/2015 – 12/2015
Financovanie spracovania	Náklady na vlastné spracovanie dokumentu na základe výsledku verejnej súťaže boli financované z vlastných zdrojov obce Koš.

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. (zverejneného v Zbierke zákonov dňa 14. 11. 2014) a Metodiky MDVRR SR PHSR obce Koš pozostáva z 5 častí:

- Analytická časť – Východiskom pre správne stanovenie rozvojovej stratégie je stručná a kvalitná analýza vnútorného a vonkajšieho prostredia obce, resp. zhodnotenie súčasného stavu územia. Táto časť teda obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad jej budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce.
- Strategická časť – uvádza stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.
- Programová časť – Hlavným cieľom definovania rozvojovej stratégie je určenie programovej štruktúry pre dané programovacie obdobie. Táto časť predstavuje zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce.
- Realizačná časť – Nevyhnutnou podmienkou plnenia PHSR obce je zabezpečenie jeho realizácie. Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

- Finančná časť - obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce. Dôležitým činiteľom realizácie programu rozvoja obce je zaistenie potrebných zdrojov na jeho financovanie.

Cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Koš je navrhnúť také smerovanie hospodárskeho a sociálneho rastu obce, ktoré vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historicko-kultúrneho dedičstva a životného prostredia. Jeho poslaním je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce bez ohľadu na politickú príslušnosť štatutárneho zástupcu obce a obecného zastupiteľstva.

PHSR obce Koš je spracovaný v súlade s Územným plánom obce, zohľadňuje ciele a priority ustanovené v Národnej stratégii regionálneho rozvoja ako základného dokumentu na podporu regionálneho rozvoja na národnej úrovni, resp. v ďalších strategických a koncepcných dokumentoch, a korešponduje aj s cieľmi a prioritami ustanovenými v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza. Základnými východiskovými podkladmi pri tvorbe PHSR obce Koš boli dokumenty uvedené nižšie v Tabuľke č.2.

Tabuľka 2 - Zoznam analyzovaných koncepcných dokumentov

Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Spoločný strategický rámec EK	2014 -2020	nadnárodná	www.mindop.sk
Stratégia Európa 2020	2014 -2020	nadnárodná	www.eu2020.gov.sk
Dunajská stratégia	2014 -2020	nadnárodná	www.dunajskastrategia.gov.sk
Partnerská dohoda	2014 -2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Operačné programy OPKŽP, OP II, OP EVS, OP LZ, OP Val, IROP, PRV	2014 -2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR	2014 - 2020/30	národná	www.mindop.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska - KURS2001 v znení KURS2011	do jej aktualizácie	národná	www.mindop.sk
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja	2013 - 2023	regionálna	www.tsk.sk
Analýza sociálno-ekonomickej situácie Trenčianskeho samosprávneho kraja a návrhy na zlepšenie v sociálnej a hospodárskej oblasti, 2013	2013	regionálna	www.tsk.sk
Územný plán obce Koš 2014	2014 - 2044	lokálna	Obecný úrad v Koši
Program odpadového hospodárstva obce Koš	2011-2015	lokálna	Obecný úrad v Koši
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Koš	2007 - 2013	lokálna	Obecný úrad v Koši

A. ANALYTICKÁ ČASŤ

A.I. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

A.I.1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Obec Koš sa nachádza na severozápadnom Slovensku, v centre regiónu Hornej Nitry. Administratívne je začlenená do okresu Prievidza v Trenčianskom samosprávnom kraji. Obec je vzdialená 6 km od okresného mesta Prievidza, 60 km od krajského mesta Trenčín a 162 km od hlavného mesta Bratislava. Koš s počtom obyvateľov 1150 (k 31.12.2014) spadá do kategórie obcí do 2000 obyvateľov. Obec sa rozprestiera na ploche 1358,6 ha. Hustota obyvateľstva k 31.12.2014 bola 84,62 obyv/km². Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1367.

Tabuľka 3 – Všeobecná charakteristika obce

Symboly obce	Erb, vlajka, pečať
Kód obce	514110
IČO	00318213
PSČ	972 41
Telefónne smerovacie číslo	046
Rozloha katastrálneho územia	1358,6 ha
Nadmorská výška v strede obce	262 m n. m.
Počet obyvateľov 31.12.2014	1150
Hustota obyvateľstva	84,62 obyv/km ²
Prvá písomná zmienka	r.1367
Okres	Prievidza
Samosprávny kraj	Trenčiansky

Z hľadiska hierarchizácie sídiel podľa nového územno-správneho členenia Slovenska (Konceptia územného rozvoja Slovenska - KURS2001 v znení KURS2011) leží obec Koš v záujmovom území centra osídlenia celoštátneho významu – súmestia Prievidza – Bojnice a na prievidzskom ťažisku osídlenia druhej úrovne, resp. na hornonitrianskej rozvojovej osi druhého stupňa, ktorá prepája centrá osídlenia Partizánske, Prievidza, Handlová, Žiar nad Hronom.

Hranice katastrálneho územia obce Koš susedia s katastrom nasledovných obcí a miest Sebedražie, Lehota pod Vtáčnikom, Opatovce nad Nitrou, Prievidza a Nováky.

Medziobecná spolupráca sa rozvíja aj na regionálnej a subregionálnej úrovni. Obec je členom Združenia miest a obcí Slovenska a regionálneho Združenia miest a obcí Hornej Nitry (ZMO HN).

Z HISTÓRIE OBCE

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1367, kedy jej Ladislav z Opole udelil zákupné právo. V tomto dokumente obec nazývajú Andreasdorf, o niečo neskôr sa premenuje na Kos, Koss a napokon v roku 1920 na Koš.

Obec v svojej najstaršej histórii spadala pod nadvládu Bojníc. Na začiatku jej osídľovania udelili Bojnice prísťahovalcom rôzne úľavy, a aj preto sa obec hospodársky rýchlo rozrastala. Svedčí o tom aj fakt, že už v roku 1409 bol dokončený kostol sv. Ondreja. Situácia sa ale čoskoro zmenila a aj obyvateľom Koša pribúdali stále nové dane. A takmer v každom storočí ju sužovali vojny, choroby a hlad. Plieniecie rôznych vojsk, ktoré obcou prechádzali, ako aj plienenie obávaných Turkov spôsobili v obci Koš ťažkú situáciu. Bola potrebná hospodárska obnova obce, čo však nebolo z finančných dôvodov možné. Mnohé domy pripomínali ruiny a obyvatelia boli nútení žiť sa len poľnohospodárstvom. V 18. storočí nastal rýchly nárast počtu obyvateľov, no v 19. storočí bol Koš stále takmer výlučne poľnohospodárskou dedinou. Tvrdá pôda a nedostatočné hnojenie nútili obyvateľov ťažko pracovať za minimálne zisky. Keď sa potom krajinou prehnala vlna cholery, Koš sa jej nemohol ubrániť.

Až do konca 19. storočia sa na hornej Nitre udržiavali feudálne vzťahy. Úroveň vzdelanosti a bytová kultúra boli v dezolátnom stave. V prvých troch desaťročiach 20. storočia sa však hospodárska situácia obce začala lepšiť. Prispeli k tomu najmä novovytvorené kapitalistické vzťahy a liehovar, zamestnávajúci veľkú časť obyvateľstva.

Od roku 1950 bol v dolnej časti obce stavebný uzáver z dôvodu náleziska lignitu pod obcou. V roku 1985 bola pre obec Koš vypracovaná asanačná štúdia, v ktorej boli určené etapy demolačných prác a postup odpojovania inžinierskych sietí od vykúpených domov. 1. januára 1988 sa začali dobývacie práce. Ťažba uhlia prebieha v dolnej časti i v súčasnosti. 15 až 20 rokov po jej ukončení bude pôda klesať, a až po uplynutí tohto obdobia bude možná v tejto časti výstavba. Z dôvodu ťažby uhlia pod obcou a v okolí sa znížil počet obyvateľov z pôvodných 3500 na dnešných cca. 1200 obyvateľov. Väčšina obyvateľov sa vystahovala do obce Kanianka.

A.I.2. PRÍRODNÝ A KRAJINNÝ POTENCIÁL

GEOGRAFICKÝ A GEOMORFOLOGICKÝ OPIS

Obec Koš má výhodnú polohu, leží medzi mestami Nováky, Bojnice a Prievidza. Koš sa nachádza v strednej časti Hornonitrianskej kotliny na dolnom toku potoka Ciglianka.

Koš je situovaný na súradniciach 18° 34' 44" východnej zemepisnej dĺžky a 48° 44' 42" severnej zemepisnej šírky. Stredná časť obce leží v nadmorskej výške 262 m n. m., najnižšia nadmorská výška v katastri je 242 m a najvyššia je 412 m n. m.. Katastrálne územie na pahorkatine Hornonitrianskej kotliny sa vyznačuje početnými náplavovými kužeľmi, ktoré sú tvorené mlado tret'ohornými usadeninami pokrytými štrkopieskami a sprašovými hlinami. Najväčší prírodný potenciál obce predstavuje ložisko hnedého uhlia.

KLIMATICKÉ POMERY

Katastrálne územie obce patrí do teplej, mierne vlhkej klimatickej oblasti s miernou zimou. Priemerná ročná teplota vzduchu sa tu pohybuje okolo 8,5 °C. V letnom období sa vyskytuje v priemere 57 letných dní, v ktorých maximálna teplota vzduchu vystupuje na 25°C. Zrážky priemerne dosahujú 700 mm/rok. Trvanie obdobia so snehovou pokrývkou presahuje v tejto oblasti dĺžku 50 dní. Prevládajúce smery vetra sú severné, východné a juhovýchodné.

PÔDNE POMERY

K. ú. obce Koš sa rozprestiera na ploche 1358,6 ha. Z celkovej výmery pôdneho fondu zaberá poľnohospodárska pôda 85,2%. V rámci nej má najväčší záber orná pôda (80,9%). V rámci nepoľnohospodárskeho pôdneho fondu má najväčšie zastúpenie zastavaná plocha (69,2%).

Tabuľka 4 – Členenie pôdneho fondu v katastrálnych území obce v ha (zaokrúhlené hodnoty)

Kataster Spolu	POĽNOHOSPODÁRSKA PÔDA (ha)						NEPOĽNOHOSPODÁRSKA PÔDA (ha)				
	Orná pôda	Ovocný sad	Vinice	Záhrady	TTP	Σ	Lesná Pôda	Vodná plocha	Zastavaná plocha	Ostatná pôda	Σ
1358,6	936,1	0	0	39,1	181,7	1156,9	0	30,8	139,5	31,4	201,7

Zdroj: Štatistický úrad SR

V katastri obce sa nachádzajú pôdne typy fluvizeme, pseudogleje, gleje, luvizeme pseudoglejové, černice a kambizeme.

HYDROLOGICKÉ POMERY

K. ú. obce Koš patrí do povodia rieky Nitra. Hlavným vodným tokom v katastri obce Koš je Handlovka. Tok Handlovky bol vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR (č.211/2005) vyhlásený za vodohospodársky významný tok, rovnako ako aj tok Nitry. V roku 2009 bola časť rieky presmerovaná do nového koryta. Celkovo bolo preložených 800 m koryta rieky Handlovka a 1800 m koryta rieky Nitra v katastri Koš, Opatovce nad Nitrou a Nováky. Medzi ostatné vodné toky v k. ú. obce Koš patria potoky Ciglianka, Metrboš a Ťakov.

OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

V riešenom katastrálnom území obce Koš sa nenachádzajú vyhlásené chránené územia v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších zmien a predpisov, ani územia zaradené medzi navrhované chránené územia európskeho významu (CHÚEV), ani medzi chránené vtáčie územia (CHVÚ) NATURA 2000.

V okolí obce Koš sa však nachádzajú regionálne významné mokrade TSK (s rozlohou cca 150 ha). Ďalšou banskou činnosťou dochádza k rozširovaniu plochy mokradí.

Osobitne chránenou časťou prírody a krajiny je chránený strom – zhruba 500 ročná Lipa na Šajbách, ktorá je v pôsobnosti Správy CHKO Ponitrie a platí tu 2. stupeň ochrany. Lipa malolistá je bohato rozkonárená a tvorí prírodnú dominantu na samote Šajby.

Územný systém ekologickej stability. V zmysle Konceptie územného rozvoja Slovenska (KURS 2001 v znení 2011), ÚP VÚC TSK, časti krajinná štruktúra, R-ÚSESu (regionálny územný systém ekologickej stability) okresu Prievidza do územia obce Koš zasahuje Regionálny biokoridor RBk v severozápadnej časti k. ú. – vodný tok s brehovou vegetáciou a niva rieky Nitra.

Na území katastra obce Koš sú navrhované 4 miestne biokoridory a 5 miestnych biocentier ako prvky miestneho územného systému ekologickej stability (M-ÚSES).

V katastrálnom území Koš sa nachádza chránené ložiskové územie (CHLÚ) hnedého uhlia:

- CHLÚ s výhradným ložiskom „1-Nováky – II. Etapa hnedé uhlie“
- CHLÚ „Nováky 1“ s výhradným ložiskom „28 – Nováky – hnedé uhlie“

A.I.3. DEMOGRAFICKÝ POTENCIÁL

Jedným z najvýznamnejších rozvojových potenciálov každého územia je ľudský potenciál. Čím vyšší je prírastok obyvateľstva a pomalší proces populačného starnutia, tým je populačný potenciál územia vyšší a naopak. Ide len o čisto demograficky vymedzený populačný potenciál, preto tieto údaje nehovoria nič o jeho realizácii, ktorá je závislá od vonkajších podmienok (hlavne sociálno-ekonomických) a od vzdelanostnej a profesijnej štruktúry obyvateľstva.

VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Podľa počtu obyvateľov Trenčiansky samosprávny kraj (591 233 obyvateľov k 31.12.2014) patrí medzi menšie kraje SR a jeho zastúpenie na celkovom počte obyvateľstva je 10,9%. Kraj pozostáva z 9 okresov, 276 obcí, z toho 18 miest. Najväčším okresom kraja – aj rozlohou aj počtom obyvateľov – je okres Prievidza. Najviac obyvateľov (55 907) žije v krajskom meste Trenčín, ktoré však v porovnaní s inými krajskými mestami nie je viditeľne dominantné mesto. Druhým najväčším mestom v TSK je Prievidza s počtom 47 574. Osídlenie kraja nie je rovnomerné. Husto zaľudnené sú rovinatejšie územia na severozápade i juhovýchode, podstatne redšie osídlené sú pohoria nachádzajúce sa prevažne po obvode kraja. K 31.12.2014 žilo v Koši celkom 1150 obyvateľov a hustota osídlenia dosahovala až 84,62 obyvateľov na km².

Tabuľka 5 - Počet obyvateľov a hustota obyvateľstva k 31.12.2014

ÚZEMIE	POČET TBO	VÝMERA V KM ²	HUSTOTA
Koš	1 150	13,59	84,62
Okres Prievidza	136 554	959,87	142,26
TSK	591 233	4 501,84	131,33
SR	5 421 349	49 036	110,6

Zdroj: Štatistický úrad SR

V časovom horizonte rokov 2006 až 2008, resp. 2010 až 2012 sa v Koši prejavovali tendencie zvyšovania počtu obyvateľstva a v rokoch 2009, 2013 a 2014 bol v obci zaznamenaný mierny pokles počtu populácie. Môžeme však konštatovať, že celkovo v sledovanom období rokov 2006 až 2014 bol v obci zaznamenaný nárast počtu populácie o 14,6%, tým obec dosahovala priemerný medziročný nárast obyvateľstva 1,6%.

Tabuľka 6 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Koš v rokoch 2006 - 2014

ROK	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov	982	1 081	1 138	1 126	1 173	1 177	1 179	1 154	1 150

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vývoj počtu obyvateľov je výsledkom reprodukcie populácie (prirodzeného prírastku/úbytku) a jej priestorového pohybu (migrácie). Celkový pozitívny prírastok obyvateľov je spôsobený v obci Koš aj pozitívnym prirodzeným prírastkom, aj pozitívnym migračným saldóm. V priebehu rokov 2006 – 2014 sa v obci Koš narodilo v priemere až o 70,3% viac obyvateľov ako zomrelo, a prísťaľovalo sa sem až o 66,4% obyvateľov viac, ako z nej odišlo.

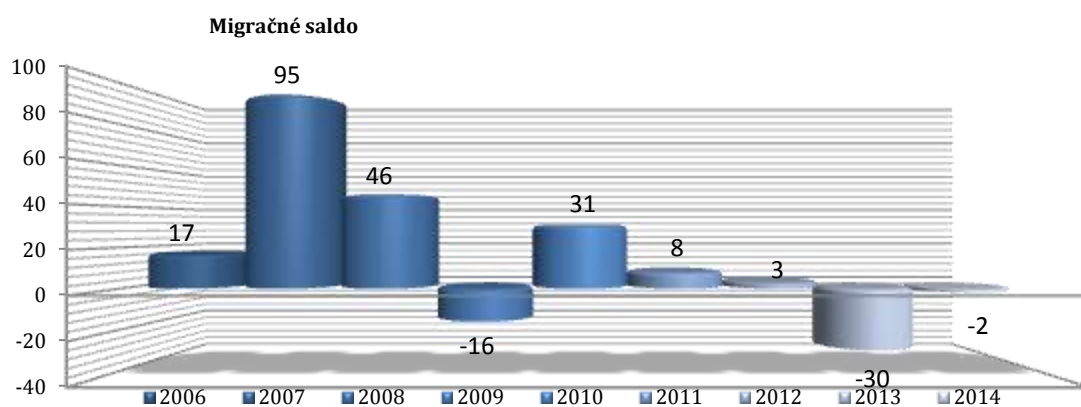
Tabuľka 7 - Prírodný prírastok obyvateľov, migračné saldo a celkový prírastok obyvateľov obce Koš

ROK	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Narodení	11	13	13	9	22	12	12	12	5
Zosnulí	9	9	2	5	6	6	13	7	7
Prírodný prírastok	2	4	11	4	16	6	-1	5	-2
Prist'ahovaní	29	118	68	26	52	38	23	11	16
Odst'ahovaní	12	23	22	42	21	30	20	41	18
Migračné saldo	17	95	46	-16	31	8	3	-30	-2
CELKOVÝ PRÍRASTOK	19	99	57	-12	47	14	2	-25	-4

Zdroj: Štatistický úrad SR

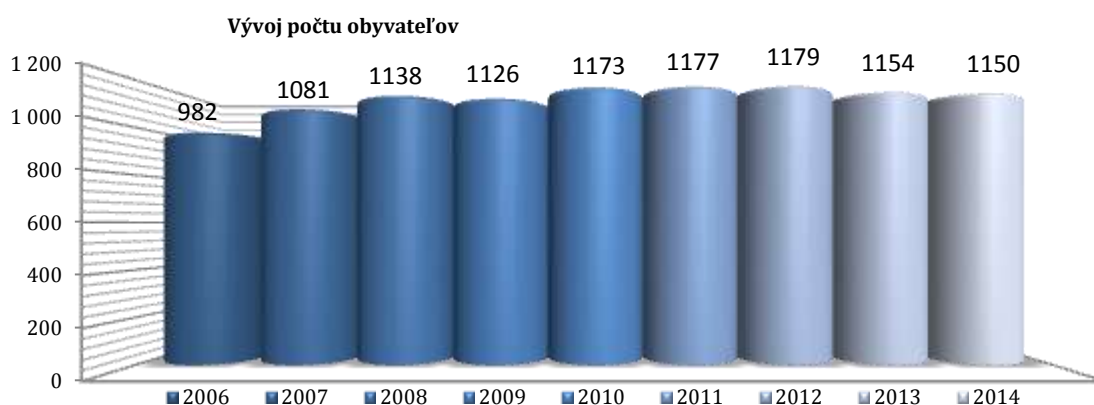
Graf 1 – Zdroj: Tabuľka 7

Graf 2 – Zdroj Tabuľka 7

Graf 3 – Zdroj: Tabuľka 7

Graf 4 – Zdroj: Tabuľka 6

VEKOVÉ ZLOŽENIE OBYVATEĽSTVA

Veková štruktúra obyvateľstva je obrazom demografických procesov z minulosti i obrazom budúceho demografického vývoja. Ak porovnáme vekové zloženie obyvateľov obce Koš s krajskou a okresnou úrovňou, vidíme, že údaje obce sú komparatívne výhodné voči krajskému a okresnému priemeru: podiel detskej zložky populácie v Koši značne prevyšuje podiel poproduktívnej zložky obyvateľov.

Tabuľka 8 – Porovnanie regionálnych údajov s obcou Koš k 31.12.2014

Vekové zložky obyvateľov	Koš		Okres Prievidza		TSK	
	absolútne	v %	absolútne	v %	absolútne	v %
Predproduktívna zložka 0-14 rokov	227	19,7	17 319	12,7	78 598	13,3
Produktívna zložka 15 – 64 r.	801	69,7	98 379	72,0	422 012	71,4
Poproduktívna zložka 65 rokov +	122	10,6	20 856	15,3	90 623	15,3
SPOLU	1 150		136 554		591 233	

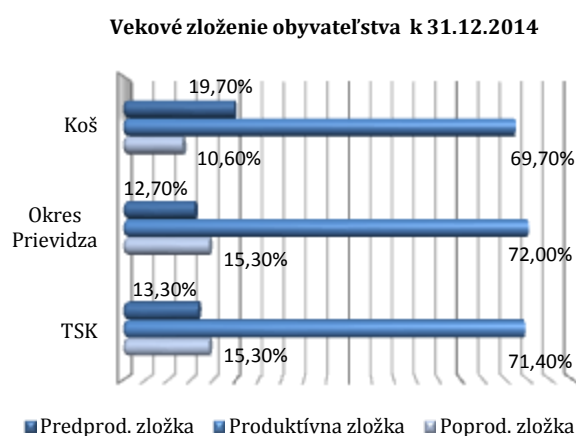
Zdroj: Štatistický úrad SR

Z retrospektívneho pohľadu na vývoj vekového zloženia obyvateľstva v Koši vyplýva, že v období rokov 2007 – 2011 tento aspekt demografického vývoja bol priaznivý: podiel osôb v predproduktívnom veku rástol, pričom podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku sa znižoval; podiel produktívnej zložky populácie mal kolísavý charakter. Od roku 2012 sa však tento priaznivý trend otočil: podiel detskej zložky klesá a podiel osôb v dôchodkovom veku rastie.

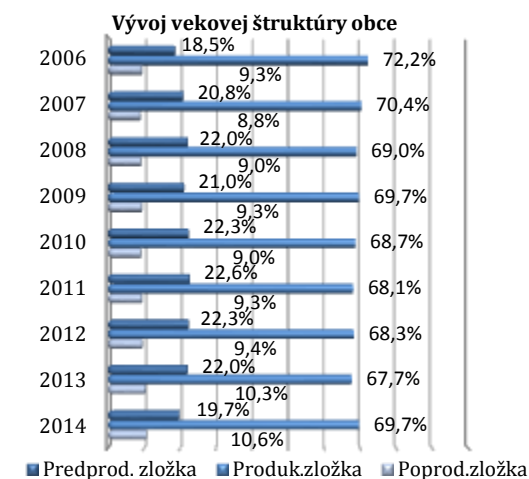
Tabuľka 9 - Vývoj vekovej štruktúry obyvateľov obce Koš 2006 -2014

Veková štruktúra	ROK								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Predproduktívna	182	225	250	237	262	265	263	254	227
Produktívna	709	761	786	785	806	802	805	781	801
Poproduktívna	91	95	102	104	105	110	111	119	122
SPOLU	982	1 081	1 138	1 126	1 173	1 177	1 179	1 154	1 150

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 5 – Zdroj: Tabuľka 8

Graf 6 – Zdroj Tabuľka 9

Starnutie populácie je globálny fenomén, aj na Slovensku je hlavným vývojovým trendom, jednotlivé regióny sa líšia len tempom starnutia. Úroveň populačného starnutia dobre vystihujú priemerný vek obyvateľstva a index starnutia, ktoré majú stúpajúcu tendenciu. **Priemerný vek** obyvateľstva obce Koš k 31.12.2014 dosiahol hodnotu 36,4. **Index starnutia** (počet osôb vo veku 65 a viac pripadajúcich na 100 osôb vo veku 0-14 rokov) obce k 31.12.2014 bol 53,74, čo znamená, že na 100 obyvateľov vo vekovej skupine 0-14-ročných pripadlo skoro 54 osôb starších ako 65 rokov. Z údajov Tabuľky č.10 vyplýva, že hodnoty uvedených dvoch ukazovateľov obce sú oveľa nepriaznivejšie ako celoštátne, krajské a okresné. **Index ekonomického zaťaženia** (počet obyvateľstva v neproduktívnom veku pripadajúcich na 100 osôb v produktívnom veku), ktorý vyjadruje akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnou zložkou, v SR od začiatku 80. rokov klesal. Vplyvom starnutia populácie však došlo v roku 2009 k otočeniu trendu, od vtedy už rastie. Pri tomto indexe môžeme konštatovať, že hodnota vykazovaná v obci Koš (43,57) je nevýhodnejšia ako v rámci SR, kraja a okresu.

Tabuľka 10 – Priemerný vek obyvateľ'ov, index starnutia a index ekonomického zaťaženia k 31.12.2014

Región	Priemerný vek obyvateľ'ov	Index starnutia	Index ekonomického zaťaženia
Koš	36,4	53,74	43,57
Okres Prievidza	41,6	120,42	38,8
TSK	41,34	115,3	40,1
SR	39,87	91,17	41,39

Zdroj: Štatistický úrad SR

ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA PODĽA POHLAVIA

V štruktúre obyvateľ'ov obce Koš podľa pohlavia mierne dominujú muži (50,5%), v rámci kraja a SR je to práva naopak.

Tabuľka 11 – Porovnanie SR, krajskej štruktúry s obcou Koš k 31.12.2014

Štruktúra podľa pohlavia	Koš		TSK		SR	
	absolútne	v %	absolútne	v %	absolútne	v %
Ženy	569	49,5	301 079	50,9	2 779 021	51,3
Muži	581	50,5	290 154	49,1	2 642 328	48,7
SPOLU	1 150		591 233		5 421 349	

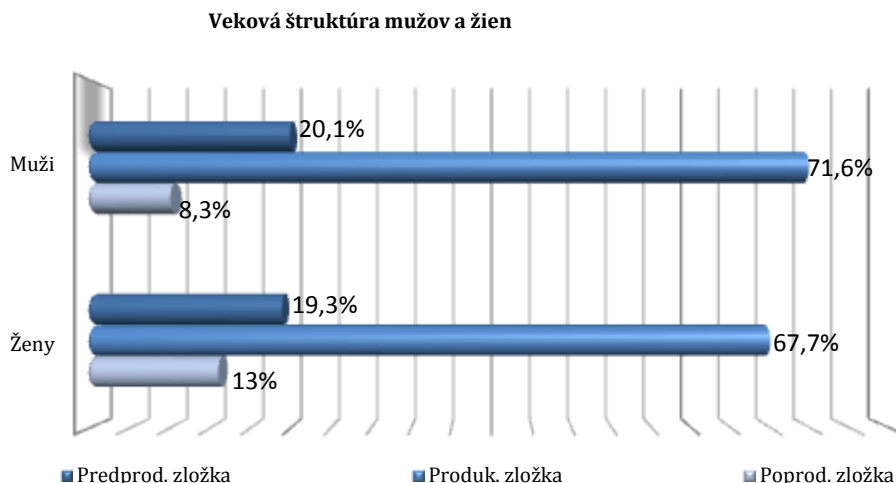
Zdroj: Štatistický úrad SR

Veková štruktúra mužov v obci Koš je priaznivejšia ako veková štruktúra žien, čo zodpovedá krajskej a celoštátnej úrovni. Podiel detskej zložky u mužov je väčší ako u žien, muži majú aj v produktívnom veku vyššiu mieru zastúpenia ako ženy a v poproduktívnom veku zase oveľa nižšiu (viď Tab.č.12). Mužská populácia má aj nižší priemerný vek (35,97) ako ženská populácia (36,84) a index starnutia (muži: 41,03, ženy: 67,27), resp. index ekonomického zaťaženia (muži: 39,66, ženy: 47,79) tiež dosahujú oveľa priaznivejšie hodnoty u mužov.

Tabuľka 12 – Veková štruktúra mužov a žien obce Koš k 31.12.2014

Počet obyvateľ'ov k 31.12.2014		V tom vo veku					
		Predprod.	Produktívni	Poprodukt.	Predprod.	Produktívni	Poprodukt.
		absolútne hodnoty			relatívne hodnoty (v %)		
Ženy	569	110	385	74	19,3	67,7	13,0
Muži	581	117	416	48	20,1	71,6	8,3
Spolu	1 150	227	801	122	19,7	69,7	10,6

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 7 – Zdroj: Tabuľka 12

VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA

Podľa ukončeného stupňa vzdelania v Koši dominujú obyvatelia s učňovským a stredným odborným vzdelaním bez maturity (30,5%) a s maturitou (25,7%). Túto štruktúru dopĺňajú obyvatelia so základným vzdelaním (12,3%). Po porovnaní vzdelanostnej štruktúry obyvateľov v Koši so vzdelanostným zložením populácie Trenčianskeho kraja a SR vidíme, že v obci podiel ľudí s vysokoškolským vzdelaním nedosahuje hodnoty krajského aj celoslovenského podielu.

Tabuľka 13 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce – relatívne hodnoty

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Podiel obyvateľov (v %)		
	Koš	TSK	SR
základné	12,3	12,9	15
Učňovské a stredné odborné bez maturity	30,5	26,9	23,1
Úplné stredné učňovské a úplné stredné s maturitou, úplné stredné všeobecné a vyššie odborné	25,7	31,2	29,6
Vysokoškolské vrátane bakalárskeho	7,1	12,5	13,8
Deti do 16 rokov a obyvatelia bez školského vzdelania	23,3	13,7	15,7
Nezistené vzdelanie	1,1	2,8	2,8

Zdroj: SODB 2011 – Štatistický úrad SR

Graf 8 – Zdroj: Tabuľka 13

NÁBOŽENSKÁ A NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA

Obec je z hľadiska vierovyznania homogénnym územím. Drvivá väčšina (68,7%) obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi a len 0,8% populácie k evanjelickej cirkvi. 17% populácie obce je bez vyznania.

Národnostný profil obce je tiež homogénny, až 97,4 % z celkového počtu obyvateľov je slovenskej národnosti. Z ostatných národnostných menšín žijú na území obce ešte zástupcovia českej národnosti, avšak ich podiel na populácii je veľmi nízky.

Tabuľka 14 - Religiózna a národnostná štruktúra obyvateľstva

NÁBOŽENSKÉ VYZNANIE / CIRKEV	Relatívne hodnoty (%)	NÁRODNOSŤ	Relatívne hodnoty (%)
Rímskokatolícka cirkev	68,7	Slovenská	97,4
Evanjelická cirkev	0,8	Česká	0,8
Bez vyznania	17	Ostatné, nezistené	1,8
Ostatné, nezistené	13,5	-	-

Zdroj: SODB 2011 – Štatistický úrad SR

KVALITA DEMOGRAFICKEJ ŠTRUKTÚRY

Základný ukazovateľ úrovne životných podmienok obyvateľstva – **stredná dĺžka života** pri narodení (nádej na dožitie) sa dlhodobo zvyšuje i keď pomalým tempom v celej SR, ale musíme poznamenať, že Slovensko v rámci krajín EÚ 28 patrí ku krajinám s najnižšou strednou dĺžkou života pri narodení. Aktuálnym trendom je pomalé približovanie sa hodnôt strednej dĺžky života mužov (v roku 2014: 73,19 rokov) a žien (v roku 2014: 80 rokov) – kým začiatkom 90. rokov bol rozdiel takmer 9 rokov, v roku 2014 sa znížil na 6,81 roka).

Pre Slovensko je charakteristický dlhodobý pokles plodnosti a pôrodnosti. Ako celý Trenčiansky kraj, aj okres Prievidza patrí k regiónom s nižšou **pôrodnosťou** (natalita - počet živonarodených detí na 1000 obyvateľov), v obci Koš je tento ukazovateľ ešte menej priaznivý.

Populačný vývoj ovplyvňuje aj **potratovosť**, na ktorú má určitý podiel aj environmentálny aspekt, nakoľko pôsobenie škodlivín v ovzduší, vode a potravinách sa

dokázateľne negatívne prejavuje najmä u tehotných žien. Počet potratov na 1000 obyvateľov v Koši je výhodnejší ako priemer SR, kraja a okresu.

Úmrtnosť (mortalita) - počet zomretých na 1000 obyvateľov odráža ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky, ale bezprostredne ju ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľstva. Trenčiansky kraj patrí k regiónom s vysokou mortalitou. Pre Koš je charakteristická mierne nižšia úmrtnosť, ako celoštátny, krajský a okresný priemer.

V **úmrtnosti podľa príčin smrti**, podobne ako v celej SR, tak aj v Trenčianskom kraji, dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca. Druhou najčastejšou príčinou úmrtí obyvateľstva sú naďalej nádory. Tretie miesto u mužov patrí úmrtnosti v dôsledku poranení a otráv, tretie miesto u žien sú choroby dýchacej sústavy.

Tabuľka 15 – Pôrodnosť, potratovosť a úmrtnosť k 31.12.2014

Región	Pôrodnosť	Potratovosť	Úmrtnosť
Koš	4,34‰	5,21‰	6,08‰
Okres Prievidza	8,01‰	2,59‰	9,47‰
TSK	8,65‰	2,44‰	9,56‰
SR	10,16 ‰	2,88‰	9,48‰

Zdroj: Štatistický úrad SR

A.I.4. TRH PRÁCE

Medzi kľúčové ukazovatele, ktoré poukazujú na vyspelosť hospodárstva a sú relevantné k informáciám pre sociálno-ekonomický prehľad, patria aj indikátory situácie trhu práce. Pri analýze stavu a vývoja na trhu práce sa berie do úvahy populácia v produktívnom a poproduktívnom veku (t.j. všetky osoby vo veku od 15 rokov). Za pracovnú silu – ekonomicky aktívnych obyvateľov (EAO) sa považujú všetky osoby vo veku od 15 rokov, ktoré patria medzi zamestnaných alebo nezamestnaných. Ekonomicky neaktívnych obyvateľov (ENO) – osoby mimo trh práce tvoria študenti, ľudia na starobnom, predčasnom a invalidnom dôchodku, osoby mladšie ako 15 rokov, osoby v domácnosti, na rodičovskej dovolenke, dlhodobo PN a osoby, ktoré nechcú pracovať.

Východiskovým ukazovateľom situácie trhu práce je **miera ekonomickej aktivity**, ktorá udáva, aká časť obyvateľstva od 15 rokov života patrí do skupiny EAO. Ďalšími dôležitými indikátormi trhu práce je miera zamestnanosti a miera nezamestnanosti. Kým **miera nezamestnanosti** predstavuje podiel nezamestnaných na celkovom ekonomicky aktívnom obyvateľstve (EAO), **miera zamestnanosti** vyjadruje pomer zamestnaných k celkovému počtu obyvateľov vo veku od 15 rokov (EAO+ENO).

Početnosť aj štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva sú výrazne ovplyvňované demografickým vývojom sledovanej oblasti. Hlavným faktorom, ktorý priamo ovplyvňuje vývoj pracovnej sily je starnutie obyvateľstva. Znižovanie obyvateľstva v produktívnom veku a zvyšovanie v poproduktívnom veku spôsobuje pokles a starnutie pracovnej sily ako aj zvýšenie ekonomického zaťaženia obyvateľstva.

Čo sa týka miery ekonomickej aktivity v porovnaní s ostatnými krajinami je Trenčiansky kraj štvrtý v poradí so 49,2%. Tabuľka č. 16 ukazuje mieru ekonomickej aktivity na celonárodnej, krajskej, okresnej a obecnej úrovni podľa údajov zo sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011. Kým Trenčiansky kraj vykazuje priaznivejšiu hodnotu ako celoštátny priemer, priemer okresu Prievidza je na celoslovenskej úrovni a v obci Koš sa táto miera pohybuje pod okresnou úrovňou.

Tabuľka 16 – Miera ekonomickej aktivity

Región	Relatívne hodnoty (%)
Koš	45,9
Okres Prievidza	48,7
TSK	49,2
SR	48,7

Zdroj: Štatistický úrad SR – SODB 2011

ZAMESTNANOSŤ A JEJ ŠTRUKTÚRA

Zmeny prebiehajúce vo vývoji hospodárstva SR sa premietali aj do vývoja zamestnanosti. Na trhu práce po období rastu s vrcholom v roku 2008 nastal hlboký pokles zamestnanosti ako dôsledok celosvetovej hospodárskej krízy. Od roku 2011 sa počet pracujúcich opätovne začal postupne zvyšovať. V roku 2013 podiel Trenčianskeho kraja na celoslovenskej zamestnanosti dosiahol 9,5 %. Najviac osôb bolo zamestnaných v dvoch najväčších okresoch kraja, v Trenčíne a Prievidzi. Najmenej osôb bolo zamestnaných v okresoch Partizánske a Myjava. Vývoj miery zamestnanosti na národnej úrovni ukazuje Tabuľka č.17. V Trenčianskom kraji sa táto miera pohybovala nad celoslovenskou úrovňou – približne o dva percentuálne body.

Tabuľka 17 – Vývoj miery zamestnanosti v rokoch 2006 - 2014

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	59,4 %	60,7 %	62,3 %	60,1 %	58,8 %	59,3 %	59,7 %	59,9 %	61,0%

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že pre obyvateľov obce Koš sú v okolí možnosti nájsť si prácu. Drvivá väčšina ekonomicky aktívnych obyvateľov dochádza za prácou mimo obec (podľa výsledkov zo sčítania obyvateľstva v roku 2011 je to 81,1%).

Pod vplyvom zmien vo vývoji hospodárstva sa uskutočňovali zmeny aj v štruktúre zamestnanosti Slovenska. **Sektorová štruktúra** sa menila v prospech terciárneho sektora (služby), ktorého podiel vzrástol z 58,5 % v roku 2009 na 60,9 % v roku 2013 pri poklese podielu zamestnanosti v primárnom sektore (pôdohospodárstva) o 0,3 p. b. a takisto v sekundárnom sektore (priemyslu a stavebníctva) o 2,1 p. b. V priebehu sledovaného obdobia sa zamestnanosť vo verejnom sektore postupne zvyšovala (o 2,5 %). Tabuľka č.18 ukazuje sektorovú štruktúru zamestnanosti v obci Koš na základe údajov zo sčítania obyvateľstva v roku 2011: najviac ľudí pracovalo v terciárnom sektore, o niečo menej v sekundárnom sektore.

Tabuľka 18 – Sektorová štruktúra zamestnanosti v obci Koš

Sektorová štruktúra	2011
Primárny sektor	16 %
Sekundárny sektor	39 %
Terciárny sektor	45 %

Zdroj: Štatistický úrad SR

Zmenila sa aj **odvetvová štruktúra** zamestnanosti v SR. Pokles zamestnanosti sa prejavil v hospodárstve v roku 2013 v porovnaní s rokom 2009 v takmer polovici odvetví, najviac v priemysle, stavebníctve, veľkoobchode a maloobchode, odborných, vedeckých a technických činnostiach a pôdohospodárstve. Najväčší prírastok pracujúcich v segmente trhových služieb bol zaznamenaný v administratívnych službách, ubytovacích a stravovacích službách. V súčasnom období je odvetvím s najvyššou zamestnanosťou stále priemysel. Podiel tohto odvetvia na celkovej zamestnanosti v roku 2013 dosahoval hodnotu na celoslovenskej úrovni 28,4 %, v rámci Trenčianskeho kraja 49,3%.

NEZAMESTNANOSŤ A ŠTRUKTÚRA NEZAMESTNANÝCH

Výkyvy na trhu práce v období rokov 2009 až 2013 boli sprevádzané celkovým rastom nezamestnanosti. Na konci sledovaného obdobia 2006 – 2014 sa nezamestnanosť v hospodárstve SR postupne zvyšovala, pričom počet nezamestnaných mužov vzrástol viac ako počet nezamestnaných žien. Priemerná miera evidovanej nezamestnanosti klesla v roku 2014 na 12,29%. Dôsledkom nerovnomerného rozvojového potenciálu jednotlivých regiónov existujú značné rozdiely v regionálnej miere evidovanej nezamestnanosti. Rozpätie medzi okresom s najnižšou (Bratislava 4,9 %) a najvyššou mierou evidovanej nezamestnanosti (Rimavská Sobota 31,2%) ku koncu roka 2013 bolo až 26,3 p. b.

Tabuľka 19 – Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti (v %) v rokoch 2006 – 2014

Región/rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Okres Prievidza	7,17	6,38	6,34	11,16	12,05	12,88	12,97	13,9	12,47
TSK	5,19	4,5	4,95	10,13	9,51	9,95	10,89	10,74	9,56
SR	9,4	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,50	12,29

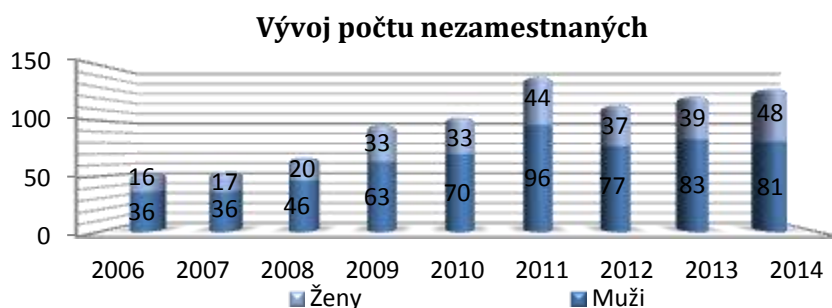
Zdroj: Štatistický úrad SR

K 31.12.2014 bolo v obci evidovaných 129 uchádzačov o zamestnanie. V sledovanom období 2006 – 2011 vývoj počtu nezamestnaných v obci mal stúpajúcu tendenciu, v roku 2012 síce bol zaznamenaný 18%-ný pokles počtu nezamestnaných, odvtedy však ich počet zase rastie. Čo sa týka štruktúry nezamestnaných podľa pohlavia, bol podiel mužov počas celého sledovaného obdobia nad úrovňou 65%.

Tabuľka 20 - Vývoj počtu nezamestnaných v obci Koš

Rok	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		2014	
Pohlavie	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Počet nezamest.	36	16	36	17	46	20	63	33	70	33	96	44	77	37	83	39	81	48
SPOLU	52		53		66		96		103		140		114		122		129	

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 9 - Zdroj Tabuľka 20

A.I.5. EKONOMICKÝ POTENCIÁL

EKONOMIKA V REGIÓNE

Medzi základné ukazovatele, ktoré poukazujú na vyspelosť hospodárstva a sú relevantné k informáciám pre sociálno-ekonomický prehľad, patrí vytvorený hrubý domáci produkt (HDP). Podiel Trenčianskeho kraja na tvorbe hrubého domáceho produktu SR v roku 2011 bol 9,7 %. V súčasnosti sa radí medzi ekonomicky najsilnejšie kraje Slovenska. Z hľadiska ekonomickej štruktúry má Trenčiansky kraj priemyselno-poľnohospodársky charakter.

Priemysel je rôznorodý, zastúpený strojárstvom, elektrotechnikou, bankým priemyslom, textilným a odevným priemyslom, automobilovým a gumárenským priemyslom, sklárskym, kožiarskym aj potravinárskym priemyslom.

Medzi väčšie podniky v okrese Prievidza patria: Hornonitrianske bane Prievidza a.s., Nestlé Prievidza, Slovaktual Pravenec, Fortischem, a.s. Nováky, Vegum, a.s., Dolné Vestnice, Skanska SK, a.s. Prievidza, Nemocnica s poliklinikou Prievidza so sídlom v Bojniciach, Unipharma – 1. Slovenská lekárnica spoločnosť, Bojnice, Gewiss Slovakia, s r.o., Handlová

Poľnohospodárska pôda zaberá dve pätiny územia. Z hľadiska poľnohospodárskej výroby má kraj rôzne pestovateľské podmienky. Rastlinná výroba v teplejších, nižšie položených častiach kraja produkuje najmä jačmeň, cukrovú repu a pšenicu. Vo vyšších polohách sa pestujú prevažne zemiaky. So stúpajúcou nadmorskou výškou pribúdajú lúky a pasienky, na ktoré nadväzuje chov hovädzieho dobytku.

Polnohospodárstvo je najrozvinutejšie v okrese Prievidza. Vďaka geografickej charakteristike kraja v ňom oddávna zohrávalo dôležitú úlohu lesníctvo. Bukové, dubové a borovicové porasty pokrývajú takmer 49% jeho celkovej plochy.

Prírodné zdroje Trenčianskeho kraja sú bohaté a rôznorodé. Nachádzajú sa tu ložiská hnedého uhlia v Handlovej a tiež ložiská rôznych stavebných materiálov - pieskovec, vápenec, štrk a tehliarsky íl. Veľký význam majú aj zdroje minerálnych vôd, pri ktorých sa rozvinuli prosperujúce liečebné kúpele.

Kraj je tiež mimoriadne aktívny v oblasti podnikania. V registri organizácií Štatistického úradu SR bolo k 31. 12. 2014 v Trenčianskom kraji evidovaných spolu 21 097 právnických osôb (PO), a v porovnaní s rokom 2013 je zaznamenaný nárast o 6,2 %. Najviac PO bolo v okresoch Trenčín (6 005) a Prievidza (4 028).

V registri organizácií bolo k 31. 12. 2014 v Trenčianskom kraji evidovaných spolu 15 469 podnikov (medziročne ich počet vzrástol o 6,7 %). Z celkového počtu právnických osôb teda bolo 73,3 % zameraných na tvorbu zisku. Fyzických osôb – podnikateľov (FO) bolo 39 410 a medziročne sa ich počet znížil o 4,7 %. Najviac FO bolo v okresoch Prievidza (8 643) a Trenčín (7 737).

Tabuľka 21 – Právne subjekty registrované k 31. 12. 2014

Právny subjekt	TSK	Relatívne (%)	Okres Prievidza	Relatívne (%)	Koš	Relatívne (%)
PRÁVNICKÉ OSOBY celkom	21 097	34,9	4 028	31,8	26	26,3
v tom: ziskové	15 469	73,3	2 816	69,9	18	69,2
neziskové	5 628	26,7	1 212	30,1	8	30,8
FYZICKÉ OSOBY celkom	39 410	65,1	8 643	68,2	73	73,7
v tom: živnostníci	36 921	93,7	8 105	93,8	67	91,8
SHR	2 208	5,6	486	5,6	2	2,7
ostatné fyzické osoby	281	0,7	52	0,6	4	5,5
SPOLU	60 507	100	12 671	100	99	100

*) (advokáti, komerční právnici, lekári, audítori a iné)

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z hľadiska právnej formy tvorili najväčšiu skupinu v kraji spoločnosti s ručením obmedzeným (13 039 subjektov). V kraji bolo v sledovanom období registrovaných 385 akciových spoločností, 126 družstiev, 59 verejných obchodných spoločností a 24 komanditných spoločností. Vo verejnom sektore pôsobilo 818 a v súkromnom sektore 18 829 právnických osôb. Zahraničnú kapitálovú účasť malo 1 405 subjektov (7,2 %), medzinárodné vlastníctvo 587 subjektov (3 %).

V členení podľa počtu zamestnaných osôb tvorili najväčšiu skupinu podniky s počtom zamestnaných osôb 0 - 49, ktoré dosiahli 75 %-ný podiel. V štruktúre ekonomických činností sa

najviac právnických osôb zaoberalo veľkoobchodom a maloobchodom; opravou motorových vozidiel a motocyklov (25,9 % subjektov).

EKONOMICKÁ ŠTRUKTÚRA OBCE

Ekonomická základňa obce Koš je tvorená najmä súkromným sektorom. Štruktúra podnikateľskej sféry približne zodpovedá krajskému zloženiu: z celkového počtu podnikateľských subjektov disponujú väčším podielom fyzické osoby (73%). Na území obce majú svoje sídlo aj malé firmy typu právnických osôb (s.r.o.). Zastúpenie majú aj samostatne hospodáriaci roľníci a ostatné fyzické osoby (viď Tabuľka č.21).

Tabuľka 22 – Výber z miestnych podnikateľských subjektov na území obce Koš

Názov / Právna forma / IČO
1. AGRODAN, s.r.o./ 47 989 289
2. Roľnícke družstvo podielnikov/ 00 201 219
3. AUTO JOKA CENTRUM s. r. o./ 46 363 165
4. Crystal Classic s.r.o./ 36 351 717
5. GREDORING, s.r.o./ 46 825 436
6. GROPI, s.r.o. /36 314 056
7. JOLUDO, s. r. o./ 45 472 971
8. Zdenek Bielik TAZDEMO/ 33610118
9. Imrich Beneš I.N.E.X / 43163696
10. Helena Kurbelová KOZMETICKÝ SALÓN/ 41853652

Zdroj: www.or.sk, www.zrsr.sk

CESTOVNÝ RUCH

Územie okresu Prievidza spadá do regiónu **Horná Nitra**. Územie hornej Nitry je súčasťou mohutného horstva Západných Karpát. Hornonitrianska kotlina, rozprestierajúca sa v povodí horného toku rieky Nitry, tvorí jadro regiónu a je obkolesená vencom pohorí - na západe a severozápade Strážovskými vrchmi s geomorfologickými podcelkami Malá Magura, Zliechovská hornatina, Nitrické vrchy, ďalej výbežkom Malej Fatry na severe s vrchom Kl'ak (1351,6 m n. m.) a tiež pohoriami Žiar na severovýchode, Kremnické vrchy na východe, Vtáčnik na juhu a Tribeč na juhozápade. Tieto oblasti oplývajú prírodnými zvláštnosťami a bohatstvom chránenej fauny a flóry a na teritóriu hornej Nitry boli vyhlásené za chránené územia (najmä CHKO Ponitrie a CHKO Strážovské vrchy).

Najznámejšou národnou prírodnou pamiatkou hornonitrianskej oblasti je Prepoštská jaskyňa. Región má množstvo chránených stromov, najznámejšia je bojnická Lipa kráľa Mateja. Významnými pamiatkami z obdobia gotiky sú časti kráľovských hradov Sivý kameň a Bojnice. Zvyšky gotickej pevnosti nájdeme aj na múroch kaštieľa v Diviackej Novej Vsi. Národnou kultúrnou pamiatkou je kostol sv. Mikuláša v Porube, ktorý má zachovaný interiér s gotickými nástennými maľbami a renesančný maľovaný drevený strop. Z obdobia renesancie sa zachovali časti mestských hradieb Bojníc, viaceré kúrie a kaštiele (Zemianske Kostol'any, Nováky, Laskár, Pravenec, Chalmová). Obdobie baroka na hornej Nitre je spojené s pôsobením rodu Pálffyovcov,

ktorí okrem prestavby Bojnického zámku sa zaslúžili o výstavbu komplexu barokového kostola piaristov v Prievidzi.

Región hornej Nitry sa vyznačuje aj vysokou úrovňou mestskej a dedinskej historickej zástavby, o čom svedčia pamiatkové zóny v Nitrianskom Pravne a Bojniciach, Morovne a Vyšehradnom, kde bola udelená cena Europa Nostra domu za zachovanie hodnôt ľudovej architektúry. Bohatá tradícia a kultúra tohto regiónu je v jeho folklóre, tradičnej ľudovej výrobe a ľudovom odevu i rustikálnej plastike. Horná Nitra patrí medzi regióny s najvyššou kultúrnou aktivitou na Slovensku. Je usporiadateľom Majstrovstiev Európy dychových hudieb a ďalších programov v jednotlivých mestách a obciach. Najvyhl'adávanjšou atrakciou sa stal Festival duchov a strašidiel na zámku Bojnice.

Vývery minerálnych a termálnych vôd v Bojniciach a Chalmovej prispeli k vzniku kúpeľov s termálnymi kúpaliskami. Významnými strediskami cestovného ruchu sú aj Nitrianske Rudno s vodnou nádržou, súmestie Prievidza – Bojnice, pôvodne banícke mesto Handlová s rekreačným strediskom Remata a ďalšie.

V roku 2012 bola založená organizácia destinačného marketingu a manažmentu Oblastná organizácia cestovného ruchu región horná Nitra – Bojnice (OOCR RHNB). Hlavným cieľom organizácie je udržiavanie, rozvoj a propagácia potenciálu cestovného ruchu v turistickej destinácii, ktorej centrom sú Bojnice, zvýšenie konkurencieschopnosti destinácie a zvyšovanie počtu návštevníkov.

Najznámejšou prírodnou zaujímavosťou v obci Koš je lipa, ktorej vek sa odhaduje zhruba na 500 rokov. Najstaršou stavebnou pamiatkou, ktorá predstavuje turistický potenciál, je prevezená časť starého kostola – gotická svätyňa sv. Andreja, ktorá bola postavená v roku 1409. V súčasnosti stojí vedľa nového kostola a obecného úradu. Historickou pamiatkou je aj kaplnka z roku 1818. Rekonštrukciu prevezenej časti starého kostola plánuje obec uskutočniť v časovom horizonte rokov 2016 – 2020.

Turistický potenciál predstavuje aj možnosť využívania golfového ihriska, ktorý je súkromným majetkom. Obec sa v súčasnosti snaží podporovať zariadenia – podnikateľské subjekty, ktoré by eventuálne mohli pritiahnuť ďalších návštevníkov do obce (napríklad strelnica, diskotéky pri jazere, atď.).

Základné služby cestovného ruchu – ubytovacie služby – v Koši ponúka Penzión Golf s kapacitou 12 lôžok. Klasické reštauračné služby v obci absentujú.

A.I.6. INFRAŠTRUKTÚRA A OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Dôležitým faktorom ovplyvňujúcim ekonomický a sociálny rozvoj obce je vybavenosť územia efektívne fungujúcou infraštruktúrou. Z hľadiska typológie rozlišujeme dopravnú, technickú a sociálnu infraštruktúru.

DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

ŠIRŠIE DOPRAVNÉ VZŤAHY

V Trenčianskom kraji je zastúpená cestná, železničná a vodná doprava. Región nemá hustú cestnú a železničnú sieť. Krajom prechádzajú dôležité cestné ťahy z Bratislavy cez Trnavu do Žiliny. Územím kraja prechádza diaľnica D1 v smere Bratislava – Žilina. Základnou dopravnou kostrou okresu Prievidza sú okrem ciest I. triedy (I/50, I/64) aj cesty II. (II/519, II/574) a III. triedy, ktoré majú predovšetkým význam pre okresné väzby, prepojenie osídlenia, hospodárskych činností a rekreačných aktivít.

Obec Koš je napojená na cestnú sieť štátnou cestou tretej triedy č. 1773 (pôvodné číslo: III/050061), ktorá sa v katastri obce Sebedražie pripája (mimoúrovňovým križovaním) na rýchlostnú komunikáciu – štátnu cestu prvej triedy I/64 (Komárno – Nové Zámky – Nitra – Topoľčany – Partizánske – Prievidza – Žilina). Prostredníctvom cesty I/64 je obec Koš v neďalekej Prievidzi napojená aj na cestu I/50 medzinárodného významu (Trenčín – Prievidza – Zvolen – Lučenec – Košice), ktorá je spojnícou Česká republika – Slovensko – Ukrajina.

CESTNÁ SIEŤ V OBCI

Hlavnú komunikačnú trasu obce Koš tvorí cesta III. triedy číslo 1773 (pôvodné číslo cestnej komunikácie: III/050061). Na cesty tretej triedy je pripojená sieť miestnych komunikácií. Všetky majú charakter miestnych obslužných komunikácií s priamou obsluhou objektov priľahlej zástavby. V katastri obce nie sú vybudované samostatné cyklistické cesty. Pešie komunikácie sa nachádzajú v zastavanom území obce z časti popri ceste III. triedy a aj popri niektorých miestnych komunikáciách. Parkoviská sú vybudované ako spevnené plochy pred občianskou a komerčnou vybavenosťou.

Opravu a údržbu ciest II. a III. triedy na celom území okresu zabezpečuje v zmysle zákona o pozemných komunikáciách Správa ciest Trenčianskeho samosprávneho kraja – Stredisko údržby Prievidza. Obec zabezpečuje rekonštrukciu a údržbu infraštruktúry miestnych komunikácií a chodníkov. Približne 1200 m ciest v obci je potrebné opraviť (obnova asfaltového koberca). V súčasnom programovacom období medzi projektovými zámermi obce figuruje aj komplexná výmena povrchu existujúcich chodníkov a výstavba nových chodníkov. S cieľom zvýšiť úroveň a kvalitu dopravnej obslužnosti obce je naplánované budovanie nových odstavných plôch pri kostole a rozšírenie existujúcich pri bytových domoch. Obec ďalej mieni vybudovať námestia okolo kostola a kaplnky výsadbou zelene, osadením mobiliáru, vytvorením výstavy o pôvodnej dedine a prevoze kaplnky a budovaním odstavných plôch pre návštevníkov. Bezpečnosť cestnej premávky v obci si vyžaduje aj rekonštrukciu a doplnenie dopravného značenia.

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Technická infraštruktúra je tvorená energetickými sieťami (na rozvod elektrickej energie, zemného plynu a tepla), environmentálnou infraštruktúrou (vodovodmi, kanalizáciami a čistiarnami odpadových vôd) a informačnou a komunikačnou infraštruktúrou.

ENERGETICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Zásobovanie elektrickou energiou. Prevádzkovateľom elektrickej siete v obci je Západoslovenská energetika, a.s.. Rozvody elektrickej energie sú zrealizované v celej obci a elektrina je dodávaná do každej domácnosti. Zásobovanie elektrickou energiou je bezproblémové.

Zásobovanie plynom. Obec Koš je splynofikovaná. Pokrytie obce je 100%-né, na plynovod je napojená väčšina (90%) domácností. Plyn je využívaný pre potreby varenia, prípravu TÚV a pre potreby vykurovania.

Zásobovanie teplom. Ďalším možným spôsobom vykurovania domácností je kúrenie tuhým palivom, nakoľko je finančne menej nákladné.

S cieľom zvýšiť energetickú efektívnosť obecných budov a tým znížiť náklady na ich prevádzku plánuje obec zabezpečiť inštaláciu zariadení na **využívanie obnoviteľných zdrojov energie** vo verejných budovách (MŠ, telocvičňa).

ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Obec Koš je pokrytá verejným vodovodom na 100% a sú na ňu pripojené všetky domácnosti. Prevádzkovateľom je Stredoslovenská vodárenská spoločnosť (StVS, a. s.). Vodovodná sieť na ulici Nová si vyžaduje rekonštrukciu. Investorom bude StVS, a. s.

Odvádzanie odpadových vôd. V obci nie je riešené odvádzanie a čistenie odpadových vôd. Odpadové vody sú likvidované živelné – zaústením do dažďovej kanalizácie, do potoka, žúmp, septikov alebo priesakmi. Vodné toky sú hlavnými recipientmi odvádzania splaškových a odpadových vôd. Prioritou obce je preto zabezpečiť dobudovanie splaškovej kanalizačnej siete s následným čerpaním splaškových vôd do ČOV Prievidza. Investorom bude StVS, a. s. v rámci projektu „Sústava na odkanalizovanie aglomerácie Sebedražie“ (obce Sebedražie, Koš, Cígel’).

Odpadové hospodárstvo. V zmysle zákona o odpadoch jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“ na celoštátnej, krajskej, okresnej, ale aj obecnej úrovni a pôvodcom odpadu. Pri riešení problematiky zneškodňovania komunálnych odpadov z územia obce Koš vychádzajú z cieľov okresnej koncepcie odpadového hospodárstva ako i Programu odpadového hospodárstva obce Koš na roky 2011 -2015, ktoré podrobne riešia povinnosti pôvodcu odpadu.

Na území obce je zavedený separovaný systém zberu komunálnych odpadov v zmysle platnej legislatívy. Zber a vývoz komunálneho odpadu pre obec zabezpečuje zmluvná spoločnosť v pravidelných intervaloch. Zberný dvor ani kompostovisko sa v obci nenachádzajú, kompostovanie prebieha priamo na pozemkoch obyvateľov. Obec plánuje do roku 2020 vybudovať zberný dvor.

INFORMAČNÁ A TELEKOMUNIKAČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Telekomunikácie a internet. Na území obce Koš je v prevádzke miestna telekomunikačná sieť. Územie obce je dostatočne pokryté signálom mobilných operátorov.

Podľa údajov zo sčítania obyvateľov v roku 2011 v obci Koš 50,3% domácností má pripojenie na pevnú telefónnu linku (celoslovenský priemer je 42,3% a priemer v Trenčianskom kraji je 46,6%) a až 85,5% disponuje mobilným telefónom (priemer SR dosahuje 75,9%, krajský priemer 79,1%). 61,8% domácností v Koši je vybavených osobným počítačom, resp. notebookom (celonárodný priemer je na úrovni 50,3%, krajský 51,4%) a 57% má prístup na internet (priemer SR je 47,6%, priemer TSK 48,5%). Vo vnútri regiónov SR síce prevládajú rozdiely medzi mestami a vidiekom, ale ako vidíme z hore uvedených údajov, vybavenosť domácností v obci Koš je nad priemerom SR a TSK. V súčasnom programovacom období je naplánované aj zabezpečenie vysokorychlostného internetu v obci.

Internetová stránka obce. Obec Koš má kvalitnú internetovú stránku, ktorú priebežne aktualizuje.

Obecný rozhlas. V celej obci je vybudovaný rozhlas, rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu.

Kamerový systém. Ako súčasť bezpečnostných opatrení plánuje obec nainštalovať kamerový systém. Predmetom projektového zámeru bude inštalácia min. 10 kamier monitorujúcich verejné priestranstvá obce (v okolí obecného úradu, na križovatkách, na prízjazdových cestách do obce atď.)

SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA OBCE

Nemôže byť snahou obce poskytovať svojim obyvateľom všetky služby verejného charakteru, pretože by to mohlo byť pre relatívne malý počet obyvateľov neekonomické a tieto služby by nedosahovali požadovaných kvalít. Obec sa musí preto orientovať na služby obyvateľstvu, ktoré sú v obci vykonávané lepšie a výhodnejšie ako v okolitých sídelných centrách.

ŠKOLSTVO

V obci sa nachádza predškolské aj školské zariadenie. Zriaďovateľom Základnej školy s materskou školou v Koši je od roku 2002 obec.

MŠ je 2 triedna a poskytuje celodennú a poldennú starostlivosť deťom od 2,5 do 6 rokov. V súčasnosti ju navštevuje 60 detí. Počet zamestnancov škôlky je 5 (3 učiteľky a 2 prevádzkoví

zamestnanci). Nakoľko škôlka je kapacitne poddimenzovaná, zámerom je vybudovať sedlovú strechu na budove MŠ a v podkroví vytvoriť nové priestory.

ZŠ je plnoorganizovanou školou s 1. – 9. ročníkom. Od 5. ročníka poskytuje vzdelávanie aj žiakom z obcí Sebedražie a Cígel'. ZŠ navštevuje približne 220 žiakov a má 21 pedagogických zamestnancov. Budova školy je zrekonštruovaná. Škola má k dispozícii telocvičňu, tenisové kurty, posilňovňu a saunu.

ZDRAVOTNÍCKA A SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

V obci absentuje zdravotnícke zariadenie, je však k dispozícii pre obyvateľov v neďalekej Prievidzi. Sociálnu starostlivosť v obci predstavuje opatrovateľská služba, ktorú zabezpečuje v súčasnosti jedna opatrovateľka.

Na území obce sa nachádza resocializačné centrum Provital. Občianske združenie PROVITAL bolo na Ministerstve vnútra SR zaregistrované ako neštátne účelové zariadenie sociálneho charakteru.

ADMINISTRATÍVA

Administratívne, odborné a organizačné práce súvisiace s plnením úloh samosprávy obce vykonáva **Obecný úrad** Opatovce nad Nitrou v zmysle zákona 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení. Obecný úrad nemá právnu subjektivitu, je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, a je zložený z pracovníkov obce. Jeho prácu organizuje a vedie starosta – ako najvyšší výkonný orgán obce, organizačný poriadok obecného úradu schvaľuje obecné zastupiteľstvo, ktoré sa skladá z 9 poslancov. Postavenie týchto orgánov je dané ústavou a zákonmi, a sú zvolené v priamych voľbách obyvateľmi obce, ktorí tak nepriamo, prostredníctvom týchto dvoch orgánov vykonávajú samosprávu obce. Výkon prenesenej štátnej správy pre obec Koš zabezpečuje **Spoločný obecný úrad Bojnice** – a to v oblasti školstva, stavebnej a sociálnej agendy.

Budova Obecného úradu v Koši je lokalizovaná v centre obce na 1. poschodí spoločného objektu s kultúrnym domom, poštou a telocvičňou.

KULTÚRNE, ŠPORTOVÉ A VOĽNOČASOVÉ ZARIADENIA

Spoločenský a kultúrny život v obci sa zabezpečuje v priestoroch kultúrneho domu. V budove majú k dispozícii priestory aj kluby: Klub dôchodcov aj Klub mladých.

Pre športové vyžitie obyvateľov je v obci k dispozícii telocvičňa, sauna, posilňovňa, dva tenisové kurty, dve futbalové ihriská a multifunkčné ihrisko s umelým trávnikom. Rozvoj pohybových aktivít obec mieni podporiť vybudovaním klziska v hornej časti obce vedľa existujúceho vodného toku (mimo sezóny by sa využívalo na futbal a basketbal), resp. výmenou umelého trávnik a opravou mantinelov futbalového ihriska.

Na zabezpečenie vhodných podmienok pre voľno-časové aktivity obyvateľov plánuje obec do roku 2020 vybudovať detské ihriská pri bytových domoch a v areáli MŠ a ZŠ, ďalej vybudovať oddychovú zónu pri jazerách, ktoré vznikli po banskej činnosti.

INÉ ZARIADENIA OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI

Obecná knižnica. V časovom horizonte do roku 2020 sa plánuje premiestnenie knižnice do budovy základnej školy. V budove ZŠ sa zrekonštruujú priestory na daný účel.

Budova **Hasičskej zbrojnice** je vo vyhovujúcom technickom stave, avšak je potrebné zaobstarat' hasičské vozidlo.

Náboženské zariadenia. V obci sa nachádza aj kostol, aj farský úrad.

Cintorín a dom smútku. Cintorín si vyžaduje obnovu, hlavne vybudovanie chodníkov a rekonštrukciu osvetlenia. V dome smútku je potrebné vymeniť chladiace zariadenie.

A.I.7. DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

Existencia príležitostí na bývanie, ako aj stav domového a bytového fondu sú určujúcimi faktormi, ktoré ovplyvňujú ďalší rozvoj obce a naplňajú jej obytnú funkciu. Obytná funkcia tvorí v Koši základnú funkciu obce.

Zóna bývania je tvorená z prevažnej časti individuálnou bytovou výstavbou (IBV), v obci sa nachádzajú aj bytové domy. Najviac obyvateľov obce žije v rodinných domoch, jedná sa teda o typický vidiecky ráz osídlenia.

Koeficient obložnosti bytov dosahuje výšku 3,5, čo znamená, že v priemere 3,5 obyvateľa obýva jeden byt (v rodinnom dome alebo bytovom dome).

Tabuľka 23 – Domový a bytový fond v Koši k 31.12.2011

Domový a bytový fond spolu	TO BYTY spolu							
	v RD				v bytových domoch			
330	138				192			
Celková podlahová (m²)	< 40	40-80	81-120	120+	< 40	40-80	81-120	120+
Počet bytov	3	15	65	54	8	105	79	0

Zdroj: SODB 2011- Štatistický úrad SR

Z údajov získaných zo sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 vyplýva, že najväčšia časť domového a bytového fondu (až 44%) pozostáva z bytov s celkovou podlahovou plochou od 81 do 120 m².

Zámerom obce je zabezpečiť vhodné podmienky pre rozvoj infraštruktúry bývania. V súčasnom programovacom období obec plánuje vybudovať novú obytnú zónu, t.j. vybudovať kompletnú infraštruktúru a IS pre novú obytnú zónu 120 rodinných domov (nad novým štadiónom smerom na Prievidzu). Celý projekt je však podmienený odkanalizovaním obce.

A.I.8. KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Základným nástrojom rozvoja a starostlivosti o životné prostredie je územnoplánovacia dokumentácia (Konceptia územného rozvoja Slovenska – KURS, Územný plán regiónu, Územný plán obce, Územný plán zóny). ÚPN obce koordinuje rozvoj územia obce a usmerňuje ho tak, aby neprišlo ani u jednej zložky životného prostredia k jej zhoršeniu. Navrhuje konkrétne opatrenia, ktoré treba vykonať na elimináciu negatívnych dopadov hospodársko-ekonomického rozvoja na životné prostredie obce. Obec Koš má schválenú územno-plánovacia dokumentáciu z roku 2014.

Oblasť Hornej Nitry patrí k územiám s najviac znehodnoteným životným prostredím na Slovensku. Najväčší podiel na znečistení ovzdušia v okrese Prievidza má energetika – najmä tepelná elektrárňa v Zemianskych Kostol'anoch. Menšie množstvo exhalátov emitujú zdroje chemického priemyslu (Novácke chemické závody a.s.) a lokálne vykurovanie.

V obci Koš významné nebezpečenstvo pre životné prostredie predstavuje aj nedobudovaná kanalizačná sieť: vodné toky sú hlavnými recipientmi odvádzania splaškových a odpadových vôd. Prioritou obce je preto zabezpečiť dobudovanie splaškovej kanalizačnej siete napojenej na ČOV v Prievidzi.

A.I.9. KULTÚRNA, ŠPORTOVÁ A SPOLKOVÁ ČINNOSŤ

Obec realizuje svoju pôsobnosť aj v oblasti kultúry, vytvára podmienky na tvorbu, prezentáciu a rozvoj kultúrnych hodnôt a kultúrnych aktivít, na udržiavanie miestnych zvykov a ľudových tradícií. Finančne podporuje spoločenské a kultúrne aktivity na území obce, resp. rôzne občianske združenia.

V Koši funguje bohaté zázemie záujmových skupín, ktoré pracujú formou občianskych združení alebo inou formou: folklórny zbor Lučina, Dobrovoľný hasičský zbor, Klub dôchodcov, Klub mladých, TJ Družstevník Koš, atď.

Zásluhou obecného úradu a občianskych združení sa tu ľudové zvyky dodnes objavujú a konajú sa rôzne podujatia kultúrno-spoločenského charakteru (fašiangová zabíjačka a pochovávanie basy, stávanie mája, obecné hody, šarkaniáda, Mikuláš pre deti, posedenie s dôchodcami, ohňostroj, tanečné zábavy, atď.) a športové podujatia (napr. Memoriál Františka Baláža).

V roku 2017 plánuje Ocú zviditeľniť históriu a súčasnosť obce z príležitosti **650. výročia prvej písomnej zmienky** zorganizovaním obecných osláv. Z príležitosti výročia bude vydaná aj publikácia o obci a slávnostnej udalosti.

A.I.10. ANALÝZA VÝSLEDKOV HODPODÁRENIA OBCE

ROZPOČET OBCE

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2014. Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Rozpočet obce na rok 2014 po úpravách zostal ako prebytkový.

Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2014. Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 5.12.2013 uznesením č.12-8/2013. Rozpočet bol zmenený osemkrát, naposledy dňa 12.12.2014 uznesením č. 8-9/2014.

Tabuľka 24 – Rozpočet obce k 31.12.2014 v EUR

	Rozpočet	Rozpočet po zmenách	Plnenie k 31.12.2014
Príjmy celkom	1 260 847,00	1 440 180,77	1 225 352,62
z toho			
Bežné príjmy + ZŠ s MŠ	1 105 847,00	1 139 390,00	1 133 330,28
Kapitálové príjmy	0,00	1 729,00	1 728,10
Príjmové finančné operácie	155 000,00	299 061,00	90 294,24
Výdavky celkom	1 163 174,00	1 342 310,47	1 082 400,31
z toho			
Bežné výdavky + ZŠ s MŠ	893 494,00	998 480,47	909 801,30
Kapitálové výdavky	133 230,00	204 980,00	85 497,30
Výdavkové finančné operácie	136 450,00	138 850,00	87 101,71

Zdroj: Záverečný účet obce Koš a rozpočtové hospodárenie za rok 2014

Vo výsledku hospodárenia podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol za rok 2014 zistený prebytok vo výške 139 759,78 Eur.

Obec môže priamo ovplyvňovať ekonomický rozvoj prostredníctvom rozpočtu a využitia obecného majetku či celkového ekonomického potenciálu prostredia obce. Obec Koš v roku 2004 založila obecný podnik (100% podiel obce) Košovská stavebná spoločnosť, s.r.o., ktorá sa zaoberá uskutočňovaním stavieb, sprostredkovateľskou činnosťou či drobnými remeselnými činnosťami atď. V súčasnosti zamestnáva približne 10 ľudí.

PREHLAD OBECNÉHO MAJETKU

Majetok obce možno použiť najmä na verejné účely a výkon správy obce.

Tabuľka 25 – Aktíva k 31.12.2014 (v EUR)

Názov	Skutočnosť k 1.1.2014	Skutočnosť k 31.12.2014
Majetok spolu	5 705 905,87	5 430 290,26
Neobežný majetok spolu	4 811 655,40	4 511 555,35
z toho		
Dlhodobý nehmotný majetok	22 908,09	19 036,09
Dlhodobý hmotný majetok	4 619 894,53	4 323 666,48
Dlhodobý finančný majetok	168 852,78	168 852,78
Obežný majetok spolu	888 705,50	918 228,57
z toho		
Zásoby	0,00	0,00
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	339 207,92	314 161,35
Pohľadávky	48 128,77	49 228,32
Finančné účty	501 368,81	554 838,90
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlhodobé	0,00	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krátkodobé	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	5 544,97	507,04

Zdroj: Záverečný účet obce Koš a rozpočtové hospodárenie za rok 2014

Tabuľka 26 - Pasíva k 31.12.2014 (v EUR)

Názov	Skutočnosť k 1.1.2014	Skutočnosť k 31.12.2014
Vlastné imanie a záväzky spolu	5 705 905,87	5 430 290,96
Vlastné imanie	2 471 388,00	2 411 359,94
z toho		
Oceňovacie rozdiely	3 845,81	0,00
Fondy	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia	2 467 542,19	2 411 359,94
Záväzky	2 364 952,73	2 279 210,51
z toho		
Rezervy	8 187,70	920,00
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	2 831,85	15 056,94
Dlhodobé záväzky	2 340 039,28	2 167 565,64
Krátkodobé záväzky	13 893,90	95 667,93
Bankové úvery a výpomoci	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	869 565,14	739 720,51

Zdroj: Záverečný účet obce Koš a rozpočtové hospodárenie za rok 2014

A.I.11. ANALÝZA REALIZOVANÝCH OPATRENÍ

Analýza realizovaných opatrení predstavuje zmapovanie reálnych skúseností obce pri implementovaní investičných a neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja v predchádzajúcom programovacom období. V obci sa v posledných rokoch realizovali nasledovné projekty:

Tabuľka 27 – Zoznam zrealizovaných projektov 2007 – 2015

REALIZOVANÉ PROJEKTY 2007-2013 (projekty navrhované v PHSR 2007 - 2013)	Rok začatia	Rok dokončenia	Výška nákladov celkom	Finančné prostriedky podľa zdrojov								
				Rozpočet obce	Rozpočet VÚC	Štátny rozpočet	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Súkromné zdroje	Iné zdroje	
1.1.1.Výstavba nájomných bytov v obci	2006	2011	3103219	2515959		587260						
1.2.1.Modernizácia predškolského a školského zariadenia a vykonanie rekonštrukčných prác	2010	2011	592101	28791		57582	505728					
1.4.2.Udržiavanie a rozvoj kultúrnych, športových a iných dlhodobých tradícií obce	2013	2013	16234	16234								
2.4.1.Zabezpečiť likvidáciu divokých skládok v obci	2007	2013	3000	3000								
3.1.1.Výstavba splaškovej kanalizácie obce	2008	2008	54335	38203		16132						
3.2.2.Dobudovanie chýbajúcich miestnych komunikácií	2008	2013	79294	63527		15767						
3.2.4.Výstavba a rekonštrukcia chodníkov v obci	2012	2013	26903	26903								
5.3.2.Rekonštrukcia verejného osvetlenia	2012	2012	2099	2099								
5.3.3.Rekonštrukcia obecného rozhlasu	2013	2013	14654	14654								

Iné neplánované v PHSR, ale REALIZOVANÉ PROJEKTY v období 2007 - 2015	Rok začatia	Rok dokončenia	Výška nákladov celkom	Finančné prostriedky podľa zdrojov								
				Rozpočet obce	Rozpočet samosprávneho kraja	Štátny rozpočet	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Súkpr. zdroje	Iné zdroje	
Vstupný portál do Domu smútku	2012	2012	19 875	19875								
Garáže pri RDP	2012	2012	27632	27632								
Spevnené plochy garáže	2013	2013	15097	15097								
Spevnené plôch areál futbalového štadióna	2013	2013	15097	15097								
Oplotenie tenisových kurtov	2012	2012	2180	2180								
Oplotenie cintorína	2012	2012	3800	3800								

Zdroj: Obecný úrad

Okrem uvedených projektov obec samozrejme každoročne realizuje niekoľko menších investičných aktivít, hlavne opravy na odstránenie havarijného technického stavu verejnoprospešných stavieb a iného obecného majetku.

A.II. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Pri analýze vonkajšieho prostredia je dôležité zohľadniť vplyv faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej, ekologickej a politickej. Ide o problémy a zámery na celoštátnej či nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene.

Medzi sociologické faktory, ktoré majú na vývoj spoločnosti v súčasnosti najväčší vplyv, patria hlavne demografické zmeny – starnutie populácie, zvyšovanie podielu vysokoškolsky vzdelaných ľudí, nárast počtu ekonomicke neaktívneho obyvateľstva, zvyšujúci sa podiel obyvateľstva ohrozených chudobou, ale aj zmeny v životnom štýle (rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, zhoršujúci sa zdravotný a fyzický stav populácie, zvyšovanie kriminality).

Z technologického hľadiska postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené, dostupné a poskytované rôznym spôsobom – aj s využitím IKT. Problémom ostáva kvalitné a cenovo dostupné internetové pripojenie pre širokú verejnosť.

Čo sa týka ekonomických faktorov, najväčší vplyv mala svetová finančná a hospodárska kríza, ktorá zasiahla aj Slovensko. Začala klesať výkonnosť ekonomiky a stúpať nezamestnanosť.

Každá kríza však pôsobí aj ako ozdravný proces, ktorý nastoľuje rovnováhu v ekonomike, vyvíja tlak na znižovanie nákladov a rast produktivity práce. Medzi ekonomické faktory môžeme zaradiť aj potenciál kraja pre rozvoj cestovného ruchu, nízku úroveň zdrojov na podporu výskumu, vývoja a inovácií, a taktiež závislosť (až 90%) na dovoze primárnych energetických zdrojov.

Z ekologických faktorov môžeme spomenúť tlak na zavádzanie progresívnych environmentálnych technológií, ekologizáciu dopravy, zvyšovanie energetickej efektívnosti nehnuteľností, rozvoj nových ekologicky orientovaných služieb, ale aj nárast celkového množstva odpadu, zvyšovanie environmentálneho zaťaženia a menej kvalitnú pôdu TSK.

Z medzinárodného hľadiska môžeme považovať za najvýznamnejšie politické faktory najmä vstup SR do EÚ (a tým možnosť čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ), globalizáciu ekonomiky a zavedenie eura. Medzi politické faktory patrí aj komplikovaná legislatíva v oblasti verejného obstarávania a nedostatočná rozvojová politika štátu pre rozvoj MSP, vplyv úradov na podnikanie.

Konkurenčná výhoda TSK je tvorená priemyselnou tradíciou, výhodnou geografickou polohou s nadregionálnymi väzbami na susediacu Českú republiku, cestnou a železničnou dopravnou infraštruktúrou na úrovni TEN-T (časť regiónu TSK - Považie), primeranou technickou infraštruktúrou pre energetiku a životné prostredie), dostatkom kvalifikovanej pracovnej sily, konkurencieschopným poľnohospodárstvom, prírodnými zdrojmi, kultúrnymi pamiatkami, kúpeľníctvom a iným potenciálom na rozvoj turizmu.

Z hľadiska rozvoja obce Koš je nevyhnutné brať do úvahy predovšetkým disparity a faktory rozvoja TSK aj z hľadiska očakávaných regionálnych integrovaných územných stratégií rozvoja v kraji (RIUS). Faktory rozvoja môžu pomôcť obci k dosiahnutiu cieľov, disparity však môžu obci sťažiť dosiahnutie cieľov.

V PHSR TSK na roky 2013 -2023 je Trenčiansky kraj charakterizovaný ako vidiecky, rastúci región SR, s nízkou mierou nezamestnanosti, vysokým stupňom pripravenosti na inovácie, atraktívny a konkurencieschopný s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Českou republikou. Medzi hlavné komponenty rastu regiónu patria produktivita práce, miera zamestnanosti. Hlavné faktory rastu pre mestské regióny sú: produktivita práce, flexibilný trh práce, inovácie a transfer technológií. Pre vidiecke regióny sú to rast zamestnanosti a diverzifikácia hospodárstva, produktivita práce a kvalifikovaná pracovná sila. Celkovo pre TSK môžeme uviesť nasledovné faktory rozvoja: produkčný pôdohospodársky potenciál v lesníctve, pestovaní obilnín a zemiakov, rozvinutá a diverzifikovaná štruktúra priemyslu, vysoký podiel PZI v podnikoch, možnosti rozvoja exportu, možnosti diverzifikovania dopravy splavením Váhu, rozvoj kombinovanej dopravy, polohový potenciál kraja, logistické väzby západ- východ, budovanie vedecko-technologických parkov (rozvoj prax – školstvo).

Medzi disparity TSK, ktoré môžu sťažiť obci dosiahnutie cieľov, patria: nedostatočný kapacitný stav predškolského zariadenia, nedostatočné materiálo-technické vybavenie školského zariadenia, nedostatočná úroveň poskytovania sociálnych služieb, zlý stav technickej infraštruktúry, nedostatočne dobudovaná environmentálna infraštruktúra, nevyhovujúci stav

verejných priestranstiev a starostlivosti o verejnú zeleň, nedostatočne vybudovaná infraštruktúra pre trávenie voľného času a nízka miera informovanosti.

Na základe analýzy TSK a zhodnotenia faktorov vnútorného a vonkajšieho prostredia PHSR TSK na roky 2013 – 2023 uvádza nasledovný odhad budúceho možného vývoja Trenčianskeho regiónu: bude pokračovať úbytok obyvateľstva (podľa demografických prognóz do roku 2023 pokles o takmer 3 tisíc) a nárast ekonomicky neaktívneho obyvateľstva (na úroveň 27%) a bude sa zvyšovať aj priemerný vek (na úroveň viac ako 44 rokov). Očakáva sa kontinuálny rast ekonomiky TSK o 0,5 percentuálneho bodu ročne (na úroveň 7,5 mld eur HDP), zvýšená aktivita na strane exportu a zníženie vysokého salda zahraničného obchodu na strane exportu (o viac ako 0,5 mld eur), ďalej sa očakáva znižujúci sa stav (do roku 2023 zostane pod úrovňou 10 %) a rozvoj vidieckych oblastí a zvýšenie kvality života vo vidieckych oblastiach.

Očakávaný vývoj po uplatnení navrhovaných opatrení PHSR TSK na roky 2013 - 2023: znižovanie miery nezamestnanosti a tým príspevie k zníženiu populácie ohrozenej sociálnym vylúčením; zlepšenie podnikateľského prostredia a zvýšenie hospodárskeho rastu cez zavádzanie inovácií a vznik klastrov, podnikateľských inkubátorov, vedecko-technologických parkov; konkurencieschopné poľnohospodárstvo a lesníctvo; zvýšenie adaptability pracovnej sily; zníženie množstva emisií; rozvoj Hornej Nitry vybudovaním dopravného prepojenia s Považím cez rýchlostnú cestu R2; zlepšenie dopravnej dostupnosti verejnou osobnou dopravou; rozvoj cestovného ruchu a turizmu v kraji, implementácia komplexných projektov; zvýšená kvalita ciest; príchod ďalších investorov do regiónu (PZI).

A.III. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

SWOT ANALÝZA

Analytická časť dokumentu poskytuje pohľad na súčasný stav socioekonomického rozvoja obce, k tomu však, aby sme mohli vypracovať účinnú rozvojovú stratégiu, je potrebné zhodnotiť výsledky socioeconomickej analýzy obce a analýzy výsledkov realizovaných opatrení vo forme objektívnej, výstižnej, hutnej a čo najkomplexnejšej charakteristiky vyváženého vývoja obce. To nám umožní SWOT analýza, nakoľko svojím usporiadaním do štyroch kvadrantov (silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia) dobre vyhovuje charakteru úvah, ktoré sú potrebné pri formulovaní stratégií a ich implementácie počas celého programovacieho obdobia. Tiež umožňuje pružne realizovať spätné korekcie jednotlivých identifikovaných javov vrátane ich preradenia do iných kvadrantov, ak si to vyžadujú meniace sa pohľady na budúci vývoj analyzovanej obce.

Silné a slabé stránky sú v SWOT analýze definované ako interné faktory a kapacity, ktoré sú prínosom, alebo naopak, predstavujú nedostatky súčasného stavu. Príležitosti a ohrozenia predstavujú externé faktory a podmienky prostredia, určujú možnosti rozvoja a riziká, s ktorými treba rátať v budúcnosti. Rozdelenie položiek medzi silné stránky a príležitosti definuje, na ktorých faktoroch môže obec stavať, aktívne ich využívať a rozvíjať – a má na ne dosah (silné stránky); tiež ktoré faktory sú pre obec priaznivé, avšak nie sú stratégiou obce adresované, resp.

sú mimo dosah obce (príležitosti). Členenie položiek na slabé stránky a ohrozenia určuje, aké faktory má obec odstrániť, resp. eliminovať – a má na ne dosah (slabé stránky); tiež akým ohrozeniam bude musieť čeliť v jej ďalšom rozvoji.

Tabuľka 28 – SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - Výhodná geografická poloha obce (medzi mestami Prievidza, Bojnice, Nováky) - Dobrá dopravná dostupnosť osobnou aj autobusovou dopravou - Pracovné príležitosti v blízkosti obce - Vysoký prírodný potenciál obce - Zachovaný vidiecky ráz obce - Vybudovaný verejný vodovod - Plynifikácia obce - Priaznivé vekové zloženie populácie - Podpora HBV a IBV zo strany obce - Podpora podnikateľov zo strany obce - Existencia golfového areálu v katastri obce - Potenciál rozvoja turistiky - Proaktívne vedenie obce (starosta a poslanci) 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedobudovaná verejná kanalizácia - Absencia zberného dvora v obci - Nevyhovujúci stav miestnych komunikácií a chodníkov - Poddimenzovaná kapacita odstavných plôch - Neuspokojivý technický stav obecných budov - Nedostatočná kapacita MŠ - Vysoká energetická náročnosť obecných budov - Nevyužívanie obnoviteľných zdrojov energie - Nedostatok obecných pozemkov - Neupravenosť niektorých verejných priestranstiev obce - Obklúčenie obce banskou činnosťou - Povrchové pôdne a vodné zmeny na základe ťažby hnedého uhlia - Absencia vysokorýchlostného internetu
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Využitie možností financovania rozvojových projektov z fondov EÚ a iných dotačných titulov - Podpora Trenčianskeho samosprávneho kraja pri rozvoji jednotlivých obcí a mikroregiónov - Integrovaná stratégia rozvoja územia: spolupráca na projektoch a koordinácia spoločných aktivít v mikroregióne - Vhodné využitie rozvojového potenciálu obce - Dobudovanie a rekonštrukcia niektorých prvkov lokálnej infraštruktúry - Nové investičné aktivity v regióne 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatok investičného kapitálu z vlastných/cudzích zdrojov - Veľká administratívna náročnosť pre získanie financií z dotačných titulov - Časté zmeny v legislatíve - Postupné zhoršovanie kvality jednotlivých zložiek životného prostredia - Vplyv nežiaducich javov na deti a mládež (závislosti, kriminalita a pod.) - Posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre - Nárast sociálnej ohrozenosti niektorých skupín obyvateľstva - Znižovanie kvality a bezpečnosti motoristickej a nemotoristickej dopravy v obci

KLÚČOVÉ DISPARITY A HLAVNÉ FAKTORY ROZVOJA

Potreba určenia klúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja je daná nevyhnutnosťou zabezpečenia čo najvyššej adresnosti programového dokumentu. Určenie klúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádza zo SWOT analýzy, spresňuje smerovanie podpory na odstránenie alebo zmiernenie koherentne usporiadaných disparít s využitím faktorov rozvoja.

Klúčové disparity definujú „prekážky“, ktoré je potrebné prekonať, aby bolo možné naplňať víziu a dosiahnuť všetky stanovené ciele. Faktory rozvoja určujú, ktoré impulzy sociálno-ekonomického rozvoja sa majú využívať a vytvárať na zmiernenie identifikovaných disparít. Disparity a faktory rozvoja je potrebné usporiadať koherentne podľa závažnosti identifikovaných ohrození a slabých stránok. Na základe výsledkov analýz boli identifikované nasledujúce disparity a faktory rozvoja:

Koherentné poradie disparít

Klúčovou disparitou obce je nedobudovaná infraštruktúra obce, resp. jej nevyhovujúci stav v súčasnej dobe. Nakoľko vybavenosť územia s efektívne fungujúcou infraštruktúrou je veľmi dôležitá pre ekonomický a sociálny rozvoj obce, túto prekážku je potrebné prekonať v najbližšom období. V prvom rade ide o environmentálnu infraštruktúru, ďalej o sociálnu a dopravnú infraštruktúru.

Nedobudovaná lokálna infraštruktúra, resp. jej nevyhovujúci stav, negatívne ovplyvňuje životnú úroveň a je prekážkou rozvoja v rôznych oblastiach. Hlavným rizikovým faktorom v obci je nedobudovaná splašková kanalizačná sieť. Neuspokojivý stav a energetická náročnosť obecných budov predstavuje aj zvýšené finančné náklady pre samosprávu. Úroveň a kvalitu dopravnej obslužnosti znižuje zlý technický stav miestnych komunikácií a chodníkov.

Ďalšou klúčovou disparitou pre obec je obklúčenie banskou činnosťou a nedostatok vlastných pozemkov na individuálnu a hromadnú bytovú výstavbu, čo môže mať v budúcnosti za následok stagnáciu vývoja počtu obyvateľov a hospodárske zaostávanie obce, pričom hospodársky rozvoj je základom potrebným pre rozvoj ostatných parametrov.

Koherentné poradie faktorov rozvoja

Výhodná geografická poloha obce je jedným z klúčových faktorov rozvoja obce, a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú determinantmi okolitého prostredia obce. Takéto okolité podmienky sú dané, nedajú sa ovplyvniť, na druhej strane tieto podmienky určujú budúci rozvoj obce. Blízkosť jadra a administratívneho centra okresu (ako aj ďalších významných miest) efektívne plní požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania vhodného obytného prostredia, vytvára podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram a zabezpečuje požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí.

Ďalším faktorom rozvoja je členstvo vo viacerých združeniach, nakoľko vďaka integrovanej stratégii rozvoja tohto územia má Koš možnosť riešiť na mikroregionálnej úrovni tie problémy, ktoré presahujú finančné možnosti jednej obce.

Za kľúčový faktor rozvoja obce sa považuje aj angažovanosť a proaktivita súčasných členov samosprávy obce Koš vo využívaní dostupných dotačných titulov na projektové zámery obce, nakoľko to výraznou mierou determinuje možnosti realizácie rozvojových projektov, teda budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti obce.

B. STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť uvádza stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifík a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia. Definovanie rozvojovej stratégie nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Hlavným cieľom definovania rozvojovej stratégie je určenie programovej štruktúry pre dané programovacie obdobie.

V procese tvorenia rozvojovej stratégie je kľúčovým krokom určenie dlhodobej vízie obce a stratégie jej realizácie. Vízia predstavuje koncepčné smerovanie obce a vymedzuje pozíciu, ktorú chce dosiahnuť. Predmetom vízie je zodpovedanie otázky „ako by obec mala vyzerat' v budúcnosti“. Na víziu nadväzuje stratégia, prostredníctvom ktorej je vízia naplnená vo vymedzenom časovom horizonte. Východiskom pri definovaní stratégie sú výsledky komplexných analýz súčasného stavu v obci vyjadrené vo forme kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja. Vízia vymedzuje rámec pre definovanie strategického cieľa, ktorý nemá charakter „hotového návrhu“, ale reprezentuje istú filozofiu prístupu k riešeniu problémov, ktorú naznačila už strategická vízia.

Je potrebné určiť aj prioritné oblasti rozvoja, podpora ktorých zabezpečí čo najefektívnejšie a najúčinnnejšie dosiahnutie strategického cieľa v programovom období 2015 – 2020. Prioritné oblasti budú teda predstavovať hlavné oblasti smerovania finančnej a organizačnej podpory rozvoja. (Jednotlivé prioritné oblasti ešte môžeme rozdeliť na menšie oblasti rozvoja). Každá prioritná oblasť má vlastné ciele, ktoré sú zabezpečované príslušnými opatreniami. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority. Aktivity tvoria projekty, ktoré sa budú v rámci vymedzených opatrení podporovať. Programovú štruktúru teda vo všeobecnosti tvoria: vízia, ciele, priority, opatrenia a aktivity.

Pri definovaní stratégie je dôležité dbať na to, aby jednotlivé ciele na seba nadväzovali a aby opatrenia a aktivity boli koherentné. To znamená, aby sa opatrenia medzi jednotlivými prioritami neprekrývali. Zmyslom koherencie je, aby sa rovnaké opatrenia nemohli financovať v rámci viacerých priorít.

STRATEGICKÁ VÍZIA OBCE

Koš je prosperujúcou obcou s kvalitným životným prostredím, ktorá cieľavedome zabezpečuje obyvateľom priaznivé podmienky pre plnohodnotný a harmonický život pre všetky kategórie svojich obyvateľov. Obec je prítlačlivá predovšetkým z pohľadu bývania, ale má čo ponúknuť aj návštevníkom.

STRATEGICKÝ CIEĽ ROZVOJA

Mobilizovaním vnútorného potenciálu a využívaním vonkajších podporných zdrojov zabezpečiť vyvážený a trvalo udržateľný rozvoj obce Koš, ktorý pri rešpektovaní vidieckeho rázu obce bude založený na výraznom zlepšení životnej úrovne všetkých kategórií obyvateľov.

PRIORITNÉ OBLASTI ROZVOJOVA

Obec sa koncentruje na podporu nasledovných prioritných rozvojových oblastí, nakoľko podpora práve týchto priorit zabezpečí čo najefektívnejšie a najúčinnnejšie dosiahnutie strategického cieľa v programovom období 2015 – 2020 :

1. Prioritná oblasť: Environmentálna
2. Prioritná oblasť: Sociálna
3. Prioritná oblasť: Hospodárska

Každá prioritná oblasť má svoje ciele rozvoja.

Prioritná oblasť: ENVIRONMENTÁLNA - Cieľ 1. Znížiť zaťaženosť životného prostredia a zabezpečiť ochranu zdravia obyvateľstva

Pre oblasť: VODNÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 1.1. Znižovanie znečistenia vôd a zvýšenie kvality života obyvateľstva dobudovaním infraštruktúry vodného hospodárstva

Pre oblasť: ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 1.2. Minimalizovať nepriaznivé antropogénne vplyvy na životné prostredie optimalizáciou odpadového hospodárstva

Prioritná oblasť: SOCIÁLNA – Cieľ 2. Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj sociálnej infraštruktúry obce

Pre oblasť: VZDELÁVANIE

Cieľ 2.1. Zvýšiť úroveň poskytovaných služieb predškolského a školského zariadenia

Pre oblasť: KULTÚRA

Cieľ 2.2. Zabezpečiť záchranu kultúrno-historického dedičstva dediny pre ďalšie generácie obyvateľov a návštevníkov obce

Pre oblasť: ŠPORT A RELAX

Cieľ 2.3. Zabezpečiť vhodné podmienky pre aktívne využívanie voľného času a športové vyžitie občanov a tým podporiť zdravý životný štýl

Pre oblasť: INÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Cieľ 2.4. Zabezpečiť dôstojné podmienky pre poslednú rozlúčku so zosnulými a miesto posledného odpočinku

Cieľ 2.5. Zvýšenie požiarnej bezpečnosti v obci

Pre oblasť: BEZPEČNOSŤ

Cieľ 2.6. Zvýšenie bezpečnosti a ochrany majetku obce, jej obyvateľov a návštevníkov

Prioritná oblasť: HOSPODÁRSKA – Cieľ 3. Zabezpečiť vhodné podmienky pre ekonomický rast obce

Pre oblasť: DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3.1. Zvýšiť úroveň a kvalitu dopravnej obslužnosti obce

Cieľ 3.2. Zvýšiť bezpečnosť a prehľadnosť dopravy

Pre oblasť: INFORMAČNÁ A KOMUNIKAČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3.3. Budovať a modernizovať informačnú infraštruktúru obce

Pre oblasť: INFRAŠTRUKTÚRA BÝVANIA

Cieľ 3.4. Zvýšiť kapacitu domového fondu obce

Pre oblasť: ENERGETICKÁ EFEKTÍVNOSŤ

Cieľ 3.5. Zvýšiť energetickú efektívnosť obecných budov prostredníctvom využívania OZE a tým znížiť náklady na ich prevádzku

Tabuľka 29 – Hierarchia strategických cieľov

Vízia	Koš je prosperujúcou obcou s kvalitným životným prostredím, ktorá cieľavedome zabezpečuje obyvateľom priaznivé podmienky pre plnohodnotný a harmonický život pre všetky kategórie svojich obyvateľov. Obec je prítiažlivá predovšetkým z pohľadu bývania, ale má čo ponúknuť aj návštevníkom.		
Strategický cieľ	Mobilizovaním vnútorného potenciálu a využívaním vonkajších podporných zdrojov zabezpečiť vyvážený a trvalo udržateľný rozvoj obce Koš, ktorý pri rešpektovaní vidieckeho rázu obce bude založený na výraznom zlepšení životnej úrovne všetkých kategórií obyvateľov.		
Globálne ciele	1. Prioritná oblasť ENVIRONMENTÁLNA	2. Prioritná oblasť SOCIÁLNA	3. Prioritná oblasť HOSPODÁRSKA
	Cieľ 1. Znížiť zaťaženosť životného prostredia a zabezpečiť ochranu zdravia obyvateľstva	Cieľ 2. Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj sociálnej infraštruktúry obce	Cieľ 3. Zabezpečiť vhodné podmienky pre ekonomický rast obce
Špecifické ciele	Vodné hospodárstvo		
	Cieľ 1.1. Znížovanie znečistenia vôd a zvýšenie kvality života obyvateľstva dobudovaním infraštruktúry vodného hospodárstva		
	Odpadové hospodárstvo		
	Cieľ 1.2. Minimalizovať nepriaznivé antropogénne vplyvy na životné prostredie optimalizáciou odpadového hospodárstva		
	Vzdelávanie		
	Cieľ 2.1. Zvýšiť úroveň poskytovaných služieb predškolského a školského zariadenia		
	Kultúra		
	Cieľ 2.2. Zabezpečiť zachranu kultúrno-historického dedičstva dediny pre ďalšie generácie obyvateľov a návštevníkov obce		
	Šport a relax		
	Cieľ 2.3. Zabezpečiť vhodné podmienky pre aktívne využívanie voľného času a športové vyžitie občanov a tým podporiť zdravý životný štýl		
	Iná občianska vybavenosť		
	Cieľ 2.4. Zabezpečiť dôstojné podmienky pre poslednú rozlúčku so zosnulými a miesto posledného odpočinku		
	Bezpečnosť		
	Cieľ 2.5. Zvýšenie požiarnej bezpečnosti v obci		
	Bezpečnosť		
Cieľ 2.6. Zvýšenie bezpečnosti a ochrany majetku obce, jej obyvateľov a návštevníkov			
Dopravná infraštruktúra			
Cieľ 3.1. Zvýšiť úroveň a kvalitu dopravnej obslužnosti obce			
Cieľ 3.2. Zvýšiť bezpečnosť a prehľadnosť dopravy			
Informačná a komunikačná infraštruktúra			
Cieľ 3.3. Budovať a modernizovať informačnú infraštruktúru obce			
Infraštruktúra bývania			
Cieľ 3.4. Zvýšiť kapacitu domového fondu obce			
Energetická efektívnosť			
Cieľ 3.5. Zvýšiť energetickú efektívnosť obecných budov prostredníctvom využívania OZE a tým znížiť náklady na ich prevádzku			

C. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť PHSR obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike minimálne na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

Ciele rozvoja jednotlivých prioritných oblastí sú zabezpečované príslušnými opatreniami. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority. Aktivity tvoria jednotlivé projekty, ktoré sa budú v rámci vymedzených opatrení podporovať.

PREHLAD OPATRENÍ A AKTIVÍT/PROJEKTOV PODĽA OBLASTÍ

Tabuľka 30 – Prehľad opatrení a aktivít /projektov podľa oblastí:

Prioritná oblasť / oblasť	Opatrenie	Aktivita/Projekt
ENVIRONMENTÁLNA / VODNÉ HOSPODÁRSTVO	1.1. Racionálne využívanie vôd	1.1.1. Dobudovanie splaškovej kanalizácie
		1.1.2. Rekonštrukcia vodovodnej siete
ENVIRONMENTÁLNA / ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	1.2. Optimalizácia odpadového hospodárstva	1.2.1. Vybudovanie zberného dvora
SOCIÁLNA / VZDELÁVANIE	2.1. Skvalitnenie vzdelávacej infraštruktúry	2.1.1. Zvýšenie kapacity MŠ
		2.1.2. Premiestnenie knižnice do budovy ZŠ
SOCIÁLNA / KULTÚRA	2.2. Záchrana a zviditeľnenie (materiálnych i nemateriálnych) kultúrno-historických a spoločenských hodnôt obce	2.2.1. Rekonštrukcia kaplnky
		2.2.2. Zviditeľnenie histórie a súčasnosti obce z príležitosti 650. výročia prvej písomnej zmienky
SOCIÁLNA / ŠPORT a RELAX	2.3. Budovanie voľno-časových zariadení a oddychovo-relaxačných plôch	2.3.1. Vybudovanie klziska
		2.3.2. Obnova futbalového ihriska
		2.3.3. Vybudovanie detských ihrísk
		2.3.4. Vybudovanie oddychovej zóny
SOCIÁLNA / INÁ OBČIANSKA VYBAVENOSŤ	2.4. Rekonštrukcia priestorov určených na pochovávanie a smútočný obrad	2.4.1. Rekonštrukcia cintorína
	2.5. Budovanie technickej vybavenosti hasičskej jednotky (DHZ)	2.5.1. Zabezpečenie hasičskej techniky na ochranu pred požiarmi
SOCIÁLNA / BEZPEČNOSŤ	2.6. Prevencia kriminality a inej protispoločenskej činnosti	2.6.1. Vybudovanie kamerového systému v obci
HOSPODÁRSKA / DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	3.1. Rekonštrukcia a budovanie siete motoristických a nemotoristických komunikácií	3.1.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií
		3.1.2. Rekonštrukcia a výstavba chodníkov
		3.1.3. Budovanie odstavných plôch
		3.1.4. Úprava verejných priestranstiev
	3.2. Obnova a rozvoj systémov zvyšujúcich bezpečnosť a prehľadnosť motoristickej a nemotoristickej dopravy obce	3.2.1. Rekonštrukcia a doplnenie dopravného značenia

HOSPODÁRSKA / INFORMAČNÁ A KOMUNIKAČNÁ INFRAŠTRUKTÚRA	3.3. Skvalitnenie informačnej a komunikačnej infraštruktúry obce	3.3.1. Zabezpečenie vysokorychlostného internetu
HOSPODÁRSKA / INFRAŠTRUKTÚRA BÝVANIA	3.4. Podpora IBV	3.4.1. Vybudovanie novej obytnej zóny
HOSPODÁRSKA / ENERGETICKÁ EFEKTÍVNOSŤ	3.5. Zníženie energetickej náročnosti obecných budov	3.5.1. Využívanie obnoviteľných zdrojov energie

Programovú štruktúru teda vo všeobecnosti tvoria: vízia, ciele, prioritné oblasti, opatrenia a aktivity. Programovú štruktúru a súhrnný prehľad projektových zámerov obce obsahuje Príloha č.5.

ZOZNAM UKAZOVATEĽOV

Aktivity transformujú ciele stratégie do konkrétnych praktických krokov a dodávajú tým dlhodobej vízii operatívny aspekt. Proces strategického plánovania je založený na vzájomnej interakcii medzi plánovaním podpory a efektov spôsobených jej implementáciou. Nakoľko merateľné ukazovatele predstavujú dáta, ktoré zabezpečujú prepojenie týchto dvoch nosných činností pri strategickom plánovaní, priradujú sa k programovanej štruktúre. Ku každému opatreniu, resp. aktivite sa určia ukazovatele a ich východiskové a cieľové hodnoty a na základe týchto ukazovateľov bude možné priebežne sledovať napĺňanie cieľov PHSR. Ukazovatele sú spracované v tabuľke č.31.

Tabuľka 31 – Zoznam ukazovateľov prioritných oblastí PHSR

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota / Rok	
					Rok 2015	2017	2020
PRIORITNÁ OBLASŤ – Environmentálna							
AKTIVITA 1.1.1. Dobudovanie splaškovej kanalizácie							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Splašková kanalizačná sieť napojená na ČOV v Prievidzi	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	Dĺžka vybudovanej kanalizačnej siete	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	km			
	Počet pripojených subjektov na splaškovú kanalizáciu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 1.1.2. Rekonštrukcia vodovodnej siete							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Zrekonštruovaná vodovodná sieť na ulici Nová	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	Dĺžka zrekonštruovanej vodovodnej siete	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	km			

	Počet pripojených domácností na zrekonštruovaný vodovod	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 1.2.1. Vybudovanie zberného dvora							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Vybudovaný zberný dvor	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	Plocha vybudovaného zberného dvora Počet zložiek odpadu separovaných v zb. dvore	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ² počet			
	množstvo vyseparovaného odpadu v zbernom dvore (t/rok)	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	t/rok			
PRIORITNÁ OBLASŤ – Sociálna							
AKTIVITA 2.1.1. Zvýšenie kapacity MŠ							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Nové priestory v podkrovní MŠ	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	m ² vybudovaných plôch	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ²			
	Počet používateľov kvalitnejších služieb	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 2.1.2. Premiestnenie knižnice do budovy ZŠ							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Knižnica v zrekonštruovaných priestoroch ZŠ	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	m ² zrekonštruovaných plôch	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ²			
	Počet užívateľov kvalitnejších služieb	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 2.2.1. Rekonštrukcia kaplnky							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Obnovená kaplnka	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	m ² zrekonštruovaných plôch	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ²			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 2.2.2. Zviditeľnenie histórie a súčasnosti obce z príležitosti 650. výročia prvej písomnej zmienky							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	trojdnové oslavy výročia publikácia o obci a slávnostnej udalosti	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	počet organizovaných podujatí Počet vydaných publikácií	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ²			
	Počet návštevníkov organizovaných podujatí	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 2.3.1. Vybudovanie klziska							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Vybudované klzisko	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	m ² vybudovaných plôch	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ²			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 2.3.2. Obnova futbalového ihriska							

Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Obnovené futbalové ihrisko	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	m ² obnovených plôch	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ²			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 2.3.3. Vybudovanie detských ihrísk							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Vybudované detské ihriská	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	m ² vybudovaných plôch	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ²			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 2.3.4. Vybudovanie oddychovej zóny							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Vybudovaná oddychová zóna	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	m ² vybudovaných plôch	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ²			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 2.4.1. Rekonštrukcia cintorína							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Obnovený cintorín, vybudované chodníky, zrekonštruované osvetlenie a chladiace zariadenie	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	m ² zrekonštruovaných plôch m ² vybudovaných plôch	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ² m ²			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 2.5.1. Zabezpečenie hasičskej techniky na ochranu pred požiarmi							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Hasičské vozidlo	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	Počet zabezpečenej hasičskej techniky	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ²			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 2.6.1. Vybudovanie kamerového systému v obci							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Nainštalovaný kamerový systém	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	Počet osadených kamier	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	počet			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
PRIORITNÁ OBLASŤ – Hospodárska							
AKTIVITA 3.1.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií							
Hlavné ukazovatele:	Obnovené miestne komunikácie	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			

výstupu výsledku dopadu	Dĺžka technicky zhodnotenej infraštruktúry	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	km			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 3.1.2. Rekonštrukcia a výstavba chodníkov							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Nové a obnovené chodníky	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	Dĺžka technicky zhodnotených chodníkov Dĺžka vybudovaných chodníkov	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	km km			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 3.1.3. Budovanie odstavňích plôch							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Rozšírená kapacita odstavňích plôch	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	m ² vybudovaných plôch	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ²			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 3.1.4. Úprava verejných priestranstiev							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Obnovené verejné priestranstvá	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	m ² zrekonštruovaných plôch	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	m ²			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 3.2.1. Rekonštrukcia a doplnenie dopravného značenia							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Nové a obnovené dopravné značenia	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	Počet nových a obnovených dopravných značení	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	počet			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 3.3.1. Zabezpečenie vysokorychlostného internetu							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Optická internetová sieť	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	Rýchlosť pripojenia	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	Mbit/s			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			
AKTIVITA 3.4.1. Vybudovanie novej obytnej zóny							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Nová obytná zóna	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	Počet pozemkov s kompletnou infraštruktúrou a IS	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	počet			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			

AKTIVITA 3.5.1. Využívanie obnoviteľných zdrojov energie							
Hlavné ukazovatele: výstupu výsledku dopadu	Inštalované zariadenie na využitie obnoviteľných zdrojov energie	Ukazovateľ výstupu	Obecný úrad	počet			
	Inštalovaný výkon zariadenia	Ukazovateľ výsledku	Obecný úrad	kWp			
	Počet obyvateľov, ktorí žijú v kvalitnejšom prostredí prostredníctvom realizácie projektu	Ukazovateľ dopadu	Obecný úrad	počet			

D. REALIZAČNÁ ČASŤ

Nevyhnutnou podmienkou plnenia PHSR obce je zabezpečenie jeho realizácie. Politickú a riadiacu zodpovednosť za realizáciu a plnenie celého programu rozvoja obce nesie starosta – ako najvyšší výkonný orgán obce a Obecné zastupiteľstvo (OZ). OZ schvaľuje PHSR, riadi a vyhodnocuje plnenie programu, prijíma rozhodnutia o financovaní programu, schvaľuje návrhy a projekty rozvoja, schvaľuje výsledky a výstupy programu, priority a harmonogram realizácie programu, schvaľuje finančné, organizačné, technické a personálne zabezpečenie implementácie programu, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu.

Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Realizácia projektov je natoľko náročná, že vyžaduje pravidelnú systematickú prácu skupín odborníkov a pracovníkov samosprávy, preto je potrebné, aby obec vytvorila internú organizačnú štruktúru pre riadenie, implementáciu, monitorovanie a hodnotenie projektov.

V pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa neurčujú konkrétne mená organizačného zabezpečenia, nakoľko takéto rozhodnutia je potrebné robiť operatívne.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie predstavuje priradenie zodpovednosti a pravidiel spolupráce medzi jednotlivými orgánmi obce. V rámci orgánov sa zodpovednosti a pravidlá spolupráce potom priradujú jednotlivým pracovným pozíciám. Organizačné opatrenia špecifikujú nástroje, ktorými bude zabezpečené napĺňanie vytýčených strategických cieľov a zámerov v PHSR a nástroje akými sa strategický dokument dopĺňa a aktualizuje.

Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Determinantami organizačného zabezpečenia sú aj záväzné nariadenia a zákony SR a EÚ, ktoré sa viažu k jednotlivým zdrojom a formám financovania. Táto podmienka môže definovať časť organizačnej štruktúry podľa pravidiel určených poskytovateľom finančných zdrojov.

Interné procedúry riadenia obce Koš umožnia vytváranie projektových tímov, ako aj delegovanie kompetencií a zodpovedností na jednotlivých členov tímu. Za účelom realizácie jednotlivých projektov bude vždy zostavený projektový tím, ktorý bude zodpovedať za priebeh celkovej realizácie, bude vykonávať kontrolu časového harmonogramu a finančnú kontrolu. Členmi projektového tímu budú starosta a zástupcovia obce, ktorí sa môžu opierať o svoje skúsenosti s organizáciou a realizáciou donorských projektov, ako aj takých, ktorých investorom bola obec. Zárukou úspešnej realizácie projektu je vzdelanie a odborná prax členov projektového tímu. Ich znalosti, schopnosti a motivácia k práci i v rámci už zrealizovaných projektov sú dostatočným hnacím motorom prípravy a realizácie aktivít v rámci projektu.

Časť projektov obec plánuje uskutočniť za pomoci externistov. Prepojenie interných a externých nositeľov projektov urýchli proces realizácie stratégie, resp. môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov naraz. Je však potrebné, aby existovala koordinačná skupina, ktorá bude dostatočne operatívna a zložená z ľudí verejného a súkromného sektora.

Aby boli jednotlivé projektové zámery programového dokumentu obce realizované

v súlade s princípmi efektívnosti a účinnosti vynakladania finančných prostriedkov je potrebné, aby bola na úrovni obce zriadená komisia, ktorej úlohou bude monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať v prípade potreby zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie strategického cieľa obce.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja je stálym a dlhodobým procesom. V procese monitorovania sa systematicky zhromažďujú údaje o projektoch, ktoré sa sledujú v priebehu celého procesu strategického plánovania.

Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu. Cieľom monitorovania je teda zabezpečiť konzistentné a pravidelne dopĺňané štruktúrované informácie o plánovaných, realizovaných a ukončených projektoch. Získané monitorované údaje sa v nasledujúcich procesoch ďalej analyzujú a vyhodnocujú. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov.

Pri hodnotení účinnosti sa skúma celkový prínos realizovaných opatrení k cieľom stanoveným v programových dokumentoch a vzťah medzi plánovanými a realizovanými opatreniami. Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení.

Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov. V zmysle aktuálnej Metodiky na vypracovanie PHSR obce **Monitorovacie správy** o plnení PHSR sú obce **povinné zaslať každoročne do 31. mája príslušnému VÚC**. Súčasťou monitorovacej správy je aktualizácia a hodnotenie stavu plnenia ukazovateľov v Tabuľke č.32. Príklad Monitorovacej správy sa nachádza v Prílohe č.6.

Tabuľka 32 – Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2015 - 2020		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie		
Strategické hodnotenie dokumentu	v roku 2017	podľa rozhodnutia obce / každé dva roky
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHSR	v roku 2016	Téma hodnotenia: téma identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok.
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		pri značnom odklone od stanovených cieľov pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	V roku 2016	na základe rozhodnutia starostu / každoročne

HARMONOGRAM REALIZÁCIE

Harmonogram realizácie obsahuje rozvrh jednotlivých aktivít v časovej osi horizontu programu. Časový harmonogram nie je záväzný, je priebežne aktualizovaný podľa možností obce. Termín realizácie jednotlivých projektov závisí aj od vypísania vhodných výziev na predkladanie žiadostí o dotáciu, resp. od schválenia žiadosti a podmienok Zmluvy o poskytnutí NFP. PHSR v časti „Akčný plán“ pre každý projektový zámer uvádza predpokladaný termín realizácie. Dolu uvedená tabuľka predstavuje sumarizovanie harmonogramu v členení podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Tabuľka 33 – Harmonogram realizácie podľa prioritných oblastí

Prioritná oblasť	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.Environmentálna						
2. Sociálna						
3. Hospodárska						

Dolu uvedená tabuľka predstavuje sumarizovanie harmonogramu v členení podľa jednotlivých aktivít/projektov.

Tabuľka 34 – Harmonogram realizácie podľa jednotlivých aktivít/projektov

AKTIVITY/PROJEKTY	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.1.1. Dobudovanie splaškovej kanalizácie						
1.1.2. Rekonštrukcia vodovodnej siete						
1.2.1. Vybudovanie zberného dvora						
2.1.1. Zvýšenie kapacity MŠ						
2.1.2. Premiestnenie knižnice do budovy ZŠ						
2.2.1. Rekonštrukcia kaplnky						
2.2.2. Zviditeľnenie histórie a súčasnosti obce z príležitosti 650. výročia prvej písomnej zmienky						
2.3.1. Vybudovanie klziska						
2.3.2. Obnova futbalového ihriska						
2.3.3. Vybudovanie detských ihrísk						
2.3.4. Vybudovanie oddychovej zóny						

2.4.1. Rekonštrukcia cintorína							
2.5.1. Zabezpečenie hasičskej techniky na ochranu pred požiarom							
2.6.1. Vybudovanie kamerového systému v obci							
3.1.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií							
3.1.2. Rekonštrukcia a výstavba chodníkov							
3.1.3. Budovanie odstavných plôch							
3.1.4. Úprava verejných priestranstiev							
3.2.1. Rekonštrukcia a doplnenie dopravného značenia							
3.3.1. Zabezpečenie vysokorychlostného internetu							
3.4.1. Vybudovanie novej obytnej zóny							
3.5.1. Využívanie obnoviteľných zdrojov energie							

AKČNÝ PLÁN

Akčný plán zabezpečuje implementáciu stratégie. Predstavuje naplánovanie činnosti s pridelenými financiami, úlohami, ľuďmi, systémami podávania správ atď. Akčný plán sa bude aktualizovať niekoľko krát v priebehu „životnosti“ Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Koš. Akčný plán je zaradený ako Príloha č.4 dokumentu PHSR.

E. FINANČNÁ ČASŤ

E.I. INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN

Dôležitým činiteľom realizácie programu rozvoja obce je zaistenie potrebných zdrojov na jeho financovanie. Pri tvorení finančného plánu je potrebné vychádzať zo súčasných podmienok a očakávaných predpokladov získavania finančných prostriedkov na realizáciu jednotlivých projektov. Očakávané zdroje financovania programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sú okrem obecného rozpočtu: fondy EÚ, iné účelové fondy, štátny rozpočet, zvýhodnené úvery finančných inštitúcií, súkromné zdroje, príp. ďalšie zdroje.

Výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít môže byť stanovená len orientačne. Finančná časť bude konkretizovaná a aktualizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov z dotačných zdrojov, možností obecného rozpočtu atď. Približnú finančnú náročnosť jednotlivých aktivít tento dokument uvádza pri ich charakteristike. Na tomto mieste len sumarizujeme plánované čerpanie jednotlivých zdrojov.

Indikatívny rozpočet – sumarizácia (vid' tabuľka nižšie) je celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej platnosti schváleného PHSR a špecifikuje pre každú prioritnú oblasť finančný prídelenie. Indikatívny finančný plán predpokladá relatívne rovnovážne vynakladanie finančných prostriedkov pre jednotlivé politiky vo väzbe na stanovené priority. (Je potrebné uviesť, že tabuľka neobsahuje náklady všetkých plánovaných projektových zámerov. Náklady sa doplnia až po spracovaní rozpočtu).

Tabuľka 35 - Indikatívny rozpočet v EUR – sumarizácia

Prioritné oblasti	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu
I. Environmentálna		Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*
II. Sociálna		Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*
III. Hospodárska		Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*

*Podľa PD - Náklady sa doplnia až po vypracovaní projektovej dokumentácie, resp. v prípade už v súčasnosti hotovej projektovej dokumentácie sa doplnia v súlade s ňou.

Tabuľka nižšie prezentuje rozpočet štruktúrovaný podľa zdroja financovania. Nakoľko sa pri väčšine projektových zámeroch obce Koš ráta so získaním dotácie z rôznych dotačných titulov, v prípade úspechu jednotlivých žiadostí o NFP, bude obecný rozpočet v súčasnom programovacom období zaťažený financovaním rozvojovej stratégie v únosnej miere.

Tabuľka 36 - Indikatívny rozpočet podľa zdroja financovania v EUR

Rok	Celkové náklady	z toho verejné zdroje				z toho súkromné zdroje
		EU	ŠR	VÚC	Obec	
2015	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*
2016	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*
2017	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*
2018	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*
2019	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*
2020	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*
Spolu	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*	Podľa PD*

*Podľa PD - Náklady sa doplnia až po vypracovaní projektovej dokumentácie, resp. v prípade už v súčasnosti hotovej projektovej dokumentácie sa doplnia v súlade s ňou.

E.II. FINANČNÁ ČASŤ

Finančný rámec na realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je tabuľkou s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty/aktivity PHSR na celé jeho obdobie. Dobré naplánovať finančnú a inštitucionálnu kapacitu je náročné a dobrý finančný rámec vytvára predpoklady na zvládnutie realizácie PHSR v súlade s reálnymi možnosťami obce.

Tabuľka Finančný rámec pre realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít tvorí Prílohu č.7.

ZÁVER

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Koš je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania, pre plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať kvalitné podmienky pre život všetkých jej občanov a návštevníkov. Tento dokument je dôležitým strategickým, systémovým a koncepcným dokumentom s časovým horizontom 6 rokov a zároveň základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

Základnou myšlienkou tohto dokumentu je presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja, zlepšovať kvalitu života obyvateľov a vytvárať podmienky pre hospodársky rozvoj obce.

Vykonateľnosť jednotlivých opatrení a tým dosiahnutie stanovených cieľov bude závisieť od mnohých faktorov, predovšetkým od schopnosti zainteresovaných subjektov vypracovávať a predkladať príslušným riadiacim orgánom Operačných programov, resp. iných dotačných titulov, také projekty, ktoré budú konkurencieschopné. Veľký význam pre realizovanie jednotlivých opatrení a aktivít definovaných v PHSR bude mať úroveň riadenia a koordinácie celého procesu prípravy projektov a ich presadzovania na národnej úrovni.

PHSR je otvorený dokument, orgány obce ho môžu pravidelne aktualizovať podľa potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň občanov a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Koš bol schválený v zmysle zákona č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa
uznesením č..... .

PRÍLOHY

Príloha č. 1 - Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR

Príloha č. 2 - Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR (východiskové strategické a koncepcné dokumenty, súvisiaca legislatíva a i.)

Príloha č. 3 - Zoznam skratiek použitých v PHSR

Príloha č. 4 – Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na roky do 2020

Príloha č. 5 - Programová štruktúra obce Koš na roky 2015 -2020

Príloha č. 6 – Finančný rámec pre realizáciu PHSR obce Koš

Dokument vytvorila spoločnosť EMANDER, s.r.o., 2015